

PRE-FORMARE PERMIS DE CONDUCERE

GHID PENTRU FORMATORI

ADAPTATĂ PERSOANELOR
VULNERABILE CARE AU
DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Mulțumiri

Membrilor echipelor și organismelor de administrare ale Federației CAIPS, rețelei Mob'In Normandia și Atelierului Fără Frontiere, precum și personalului organizațiilor lor afiliate.

Angajaților și angajatelor organismelor de inserție și formare care au contribuit la proiectul Mob'In Europe, au luat parte la diferite grupuri de lucru organizate de AFF, CAIPS și Mob'In Normandia.

Partenerilor CAIPS, AFF și Mob'In Normandia din cadrul Consorțiului Mobilitate pentru toți, ENSIE, Interfédé, Mob'In Franța și rețelei RISE.

Laboratorului de Mobilitate Incluzivă

Personalului Agenției AEF-Europa

Regiunii Valone, SPW Mobilitate

Autori:

Catherine Villedieu, Mob'In Normandy; Clémentine Libois-Chanoni, Mob'In Normandy; Céline Lambeau, CAIPS Federation; Gema Cobzariu, Ateliere Fără Frontiere; Andreea-Dodo Tecaru, Ateliere Fără Frontiere; Ștefania Neagoe, Ateliere Fără Frontiere Raluca Ouriaghli, Ateliere Fără Frontiere; Jean-Luc Vrancken, Caips.

Editor Responsabil:

Ateliere Fără Frontiere, șos. Olteniței nr. 105, București, România

Orice reproducere a unui extras oarecare din textul acestei publicații, indiferent de procedeu, este autorizată prin menționarea autorului și a referințelor publicației.

Reproducerea integrală a fiecăreia din părțile acestei broșuri este interzisă.

Cuprins

Introducere	4
Scopul și obiectivele ghidului de față	4
Axe de lucru ale proiectului Mob'In Europe	5
Cine sunt persoanele vulnerabile în România?	5
Cine sunt persoanele vulnerabile la Ateliere Fără Frontiere?	7
Ce este mobilitatea incluzivă?	8
Mobilitate	8
Incluziune și incluziune activă	8
Mobilitatea incluzivă	9
Abilități de mobilitate în România	10
La nivel național	10
La nivel local	10
Și unde se află mobilitatea incluzivă în toate acestea ?	10
Inițiative publice dispersate	11
Marginalizarea grupurilor vulnerabile	12
Inițiative private	13
Modul de preformare permis de conducere	15
Diagnostic	15
Ce metodă, instrumente și tehnici folosim?	17
O formare adaptată și o acompaniere personalizată	19
Fișă pentru construirea unei sesiuni de instruire	21
Ce tematici abordăm?	22
Cum facem? - Implementarea sesiunilor de pre-formare	23
Anexe: Instrumente de pedagogie activă	31
Anexa 1 – Scala Rosenberg a stimei de sine (Rosenberg, 1965)	32
Anexa 2 – Chestionar valori & motivație	34
Anexa 3 – Exemple de exerciții la începutul sesiunilor de preformare	36
Anexa 4 – Exemple de activități și exerciții de integrat în sesiunile de curs	39
Anexa 5 – Metode și tehnici utilizate în instruirea adulților	45
Bibliografie	48

Introducere

Scopul și obiectivele ghidului de față

Ghidul de față a fost dezvoltat în cadrul proiectului Mob'In Europe, co-finanțat prin programul Erasmus+, proiect prin care s-a urmărit înființarea unei oferte de formări pentru mobilitate și condus auto adaptate nevoilor și resurselor persoanelor defavorizate, realizarea de recomandări politice pentru mobilitate incluzivă și crearea de instrumente de diagnostic referitoare la mobilitatea persoanelor aflate în inserție socio-profesională.

Proiectul Mob'In Europe a fost implementat în perioada 2019-2021 de către CAIPS, Federația Wallonă a Operatorilor de Inserție Socială și Profesională, în parteneriat cu Mob'In France, Rețeaua Franceză de Operatori de Mobilitate și Ateliere Fără Frontiere.

Ateliere Fără Frontiere este o asociație din economia circulară ce are ca misiune integrarea persoanelor vulnerabile prin acompaniere socio-profesională. Întrucât asociația oferă persoanelor pe care le deservește un parcurs individualizat și servicii sociale integrate, nevoia de consiliere privind mobilitatea a fost adresată în cadrul proiectului Mob'In Europe, astfel contribuind la consolidarea rampei de lansare pentru o viață demnă și autonomă pentru beneficiarii săi.

Publicul țintă este constituit de persoanele defavorizate și neactivate pe piața muncii care sunt angajate într-un parcurs de acompaniere socio-profesională și de formare în sectorul inserției socio-profesionale: persoane cu un nivel redus de calificare, șomeri de lungă durată, NEETS, femei casnice sau afectate de violența domestică, migranți, etc.

Colaborarea la nivel european are ca obiectiv elaborarea unor materiale pedagogice și intelectuale transnaționale, mobilizând experiență, expertiză și rețelele profesionale și asociative deja structurate sau pe cale de a se structura.

Fiecare organizație parteneră în cadrul proiectului Mob'In Europe contribuie în acest proiect cu expertiză sa specifică și cu rețeaua sa de aderenți sau afiliați. Convergența acestor 3 niveluri de expertiză este valoarea adăugată a acestui proiect: fiecare organizație parteneră abordează proiectul din punctul de vedere al specializării sale, ceea ce permite construirea unei abordări din mai multe unghiuri a publicului țintă și de aici elaborarea unor procese de formare deschise, adaptate acompanierii persoanelor cu aceeași nevoie (ameliorarea mobilității individuale) dar cu resurse, capacități, obstacole și proiecte diverse.

Axe de lucru ale proiectului Mob'In Europe

În cadrul proiectului au fost dezvoltate patru materiale ce contribuie la o mobilitate incluzivă:

1. Un set de recomandări pentru politici publice de mobilitate incluzivă adresate autorităților și decidenților din domeniul mobilității și al transporturilor.
2. Un diagnostic de mobilitate ce constă într-un instrument pedagogic prin care se poate evalua gradul de mobilitate individuală a persoanelor aflate departe de piața muncii, sub forma unei broșuri și a unei platforme web.
3. Un modul de formare pentru mobilitate adaptată persoanelor care au dificultăți de învățare, sociale, economice, psihologice ce le limitează capacitatea de deplasare și utilizarea instrumentelor online pentru facilitarea deplasărilor.
4. Un modul de pre-formare pentru obținerea permisului de conducere [ghidul de față] destinat profesioniștilor care acompaniază persoanele cu dificultăți de învățare, sociale, economice, psihologice care constituie un obstacol în accesul la formările clasice dispensate de școlile auto private comerciale, în finalizarea formării clasice sau în obținerea permisului de conducere dacă persoană a eșuat de mai multe ori.

Cine sunt persoanele vulnerabile în România?

Programul de guvernare asumat în domeniul muncii, protecției sociale, familiei, persoanelor vârstnice arată modul în care statul român înțelege să răspundă nevoilor și cerințelor dezvoltării României pentru perioada 2018-2020 în concordanță cu direcțiile strategice privind sustenabilitatea modelului social european și nouă agendă pentru Europa 2020.

În acest sens, misiunea principală asumată de guvern este aceea de a întări coeziunea socială și de a reduce decalajele față de statele dezvoltate ale Uniunii Europene iar unul dintre pașii asumați privea și analiza și evaluarea grupurilor vulnerabile (persoane fără adăpost, tineri care părăsesc sistemul de protecție, foști deținuți, persoane evacuate din casele retrocedate, persoane dependente de droguri etc.), în scopul stabilirii nevoii de servicii sociale.

Definiția oficială a grupului vulnerabil o găsim în Legea asistenței sociale nr. 292/2011, conform căreia „grupul vulnerabil” desemnează persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, dependență de droguri sau de alcool ori a altor situații care conduc la vulnerabilitate economică și socială” (definiție preluată ulterior și în Legea 219/2015 privind economia socială).

În legislația românească există însă multiple referiri la grupurile vulnerabile, prin definirea unor termeni cum ar fi categorie defavorizată, marginalizare, incluziune, nevoie socială,

situație de dificultate. „Situația de vulnerabilitate” reprezintă una din următoarele situații în care se află persoana:

- nu realizează venituri proprii sau veniturile ei ori ale susținătorilor legali nu sunt suficiente pentru asigurarea unui trai decent și mediu sigur de viață;
- se află în imposibilitatea de a-și asigura singură activitățile de bază ale vieții zilnice, nu se poate gospodări singură și necesită asistență și îngrijire;
- nu are locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit pe baza resurselor proprii.

Într-o altă abordare, persoanele vulnerabile sunt acele persoane care au dobândit o formă de protecție în România și care au potențial redus de autoîntreținere. Sunt considerate persoane vulnerabile:

- persoanele cu dizabilități;
- persoanele în vârstă;
- părinții singuri însoțiți de copiii lor minori;
- victimele traficului de persoane;
- persoanele care suferă de afecțiuni grave;
- persoanele cu afecțiuni mintale;
- persoanele care au fost supuse torturii, violului sau altor forme grave de violență psihologică, psihică, fizică sau sexuală, ori aflate în alte situații speciale, similare celor menționate anterior.

În legislația românească există însă multiple referiri la grupurile vulnerabile, prin definirea unor termeni cum ar fi categorie defavorizată, marginalizare, incluziune, nevoie socială, situație de dificultate. De cele mai multe ori, vulnerabilitățile sunt și cauză și efect și generează o perpetuare a unor situații de dependentă – de exemplu, un nivel scăzut de educație, duce la acces limitat pe piața muncii, ceea ce duce la lipsa veniturilor, așa cum lipsa veniturilor poate genera un nivel scăzut de educație (prin părăsire timpurie a școlii) și acces scăzut pe piața muncii sau la alte servicii.

Cine sunt persoanele vulnerabile la Ateliere Fără Frontiere?

Pentru a răspunde nevoilor grupurilor vulnerabile identificate ca atare, asociația Ateliere Fără Frontiere a dezvoltat programul RE-INSERT, unde proiectele derulate sub egida acestuia, Asociația Ateliere fără Frontiere răspunde nevoilor de reinsertie socio-profesională a unor persoane cu multiple vulnerabilități simultane, uneori însumând, într-un singur individ și câte 7 astfel de probleme.

Dintre vulnerabilitățile care afectează major șansele că aceștia să poată accesa programe de formare și certificare (precum este și obținerea permisului de conducere, reglementată de Statul român și legislația în vigoare) sunt:

- analfabetismul,
- nivelul scăzut de școlaritate (între 1 și 4 clase)
- adicțiile de alcool și droguri,
- lipsa fondurilor pentru taxele școlare sau achiziția și întreținerea unei mașini, afecțiuni/dizabilități psihice, foști deținuți.

Ce este mobilitatea incluzivă?

Mobilitate

Mobilitatea este proprietatea sau caracterul a ceea ce se poate deplasa sau muta în spațiu și ia aspecte diferite în funcție de faptul dacă este asociată cu o problemă sau un obiect de studiu. În consecință, variațiile sale lexicale sunt numeroase: mobilitate ușoară, mobilitate redusă, mobilitate rezidențială, mobilitate spațială, mobilitate navetă, mobilitate digitală.

Ne vom concentra aici atât asupra dimensiunii **umane**, cât și **sociale** a mobilității: umană, deoarece faptul de a se deplasa este un fapt inerent la Om și în viață, și societal, deoarece mobilitatea are un impact puternic asupra organizațiilor și modelelor de viață.

Mobilitatea este mai presus de toate un **fapt social**. Deplasarea este ceea ce permite oamenilor să se unească, să acceseze resurse vitale și sociale. A te deplasa face posibilă **formarea societății**. Astfel, a fi interesat de mobilitate înseamnă a fi interesat de „toate tehnicile și comportamentele care permit accesul la resursele sociale dorite”. Este un fenomen central și transversal al vieții de zi cu zi.

Mobilitatea în zilele noastre a devenit, de asemenea, o **normă socială**. Simbol al libertății, împlinirii și prosperității într-o anumită imaginație colectivă, s-a transformat într-o constrângere, chiar o obligație. Evoluția spațială a societăților noastre evidențiază acest lucru: astăzi, „93% din populație trăiește în bazinul hidrografic al unui oraș”, care concentrează serviciile și locurile de muncă, în detrimentul proximității serviciilor (hrană, educație, îngrijire) în zonele rurale sau periurbane provocând o obligație de mobilitate pentru locuitorii lor. În Franța, „distanța medie pe persoană parcursă cu mașina a crescut de șase ori în patruzeci de ani”. Aceasta înseamnă că astăzi a fi mobil și autonom este obligatoriu sau chiar impus. Acesta se numește ordin de mobilitate.

Deși am fost ființe nomade, mobilitatea nu este înnăscută și nu poate fi redusă la problema serviciilor de transport: din ce în ce mai multă mobilitate individuală, chiar individualistă, necesită din ce în ce mai multe abilități, know-how, abilități interpersonale, care sunt condiționate prin experiențe individuale și învățare, prin educație, prin resurse financiare, fizice și psihologice. Când mobilitatea, un instrument esențial pentru viața de zi cu zi, depinde în principal de mediul cultural, apar diferențele, inechitățile și oamenii lăsați în urmă.

Incluziune și incluziune activă

Termenul „incluziune” este din ce în ce mai utilizați în multe sectoare ale societății. Este interesant să vă apropiați de domeniul dizabilității, unde este utilizat pe scară largă, pentru a înțelege pe deplin această noțiune, comparând-o cu cea a integrării.

Cu conceptul de integrare, depinde de persoana cu dizabilități să se adapteze pentru a accesa aceleași servicii ca și alții. Cu conceptul de incluziune, este responsabilitatea societății să se adapteze la nevoile persoanelor cu dizabilități și să le ofere acces la serviciile la care au dreptul. Dacă această definiție se aplică celor mai fragili, cei mai vulnerabili, care nu au acces la mijloacele de transport convenționale, este de competența instituțiilor să facă posibil acest acces.

Incluziunea activă este o noțiune legată de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. „Acesta cuprinde dreptul la muncă, dreptul la locuință, precum și dreptul la protecție socială, pentru a garanta o existență decentă celor mai puțin înstăriți”. „Consistă în a permite fiecărui cetățean, inclusiv pe cei mai defavorizați, să participe pe deplin în societate și, în special, să își exercite un loc de muncă”, fiind articulat în jurul a 3 piloni care sunt asigurarea unui venit, la angajare și acces la servicii de calitate.

După cum putem vedea, noțiunea de mobilitate nu apare, așadar, în mod formal ca obiectiv al incluziunii active europene, în timp ce dificultățile de mobilitate au fost identificate de mult timp de către cei implicați în integrarea socială și profesională ca manifestări și cauze ale precarității, sărăciei și excluziunii.

Mobilitate incluzivă

Conceptul de **mobilitate incluzivă** încearcă să răspundă accesului inegal la „a ști cum să te miști” (având abilități și capacități de a te deplasa independent și durabil) și la „a te putea deplasa” (a avea mijloacele materiale pentru a te deplasa).

În societățile noastre în care distanțele au crescut, în care accesibilitatea și chiar apropierea nu mai sunt regulă pentru cei care nu sunt automobilisti, sentimentul de a face parte dintr-o societate se prăbușește și legătura socială se slăbește. Lipsa mobilității adaptate la acest mediu creează diviziuni sociale și teritoriale din ce în ce mai importante. Este de facto un element de excludere.

Scopul mobilității incluzive înseamnă adoptarea unei abordări sociale a mobilității în scopul de a permite tuturor persoanelor să participe la viața societății.

Pentru a satisface nevoile tuturor, mobilitatea incluzivă este definită și de acțiuni și de un set de soluții create și încă de imaginat pentru a elimina frânele cognitive, psihologice, socio-culturale, materiale și financiare care compromit și reduc posibilitățile de mișcare. Ea plasează individul în centrul sistemelor considerate ca răspunsuri la o nevoie identificată de toți jucătorii dintr-un teritoriu.

Prin urmare, mobilitatea incluzivă vizează un orizont care să permită indivizilor să circule liber în funcție de nevoile lor cu mijloacele adecvate. Noțiunea de sprijin ocupă un loc primordial. Nu este suficient să creăm noi soluții de călătorie, este mai presus de toate necesar pentru a sprijini oamenii care spontan nu aleg această nouă ofertă de mobilitate.

Abilități de mobilitate în România

La nivel național

Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor este principala entitate care asigură infrastructura pentru mobilitate în România. Administrează câmpurile aeriene, feroviare, rutiere și navale. Ministerul este responsabil pentru dezvoltarea și implementarea strategiilor, politicilor și programelor privind rețeaua națională de drumuri publice din România, în conformitate cu documentele strategice naționale, europene și internaționale.

Principalele strategii existente în prezent în sectorul transporturilor sunt:

- Strategia de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021-2025
- Strategia de transport durabil pentru 2007-2013 și 2020, 2030
- Strategia de transport intermodal în România 2020.

În ceea ce privește transportul pentru anumite grupuri sociale, diferite ministere au competențe:

- Ministerul Educației instituie gratuități naționale sau locale pentru elevi și studenți
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale stabilește gratuități și subvenții pentru persoanele cu dizabilități sau pensionari.

La nivel local

Atunci când nu este acoperită de strategiile naționale, mobilitatea este lăsată în sarcina autorităților locale. În funcție de unitatea administrativă teritorială, mobilitatea și transportul sunt asigurate de consiliul local municipal sau departamental.

Consiliul oferă cadrul necesar pentru furnizarea de servicii de transport public de interes local. De asemenea, în sfera consiliului local se află administrarea serviciilor sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu dizabilități, a persoanelor în vârstă, a familiei și a altor persoane sau grupuri care au nevoie socială.

Consiliul local poate stabili strategii pentru transportul școlar local sau pentru persoanele defavorizate, alocând un buget în acest scop.

Și unde se află mobilitatea incluzivă în toate acestea?

Mobilitatea incluzivă definită la nivel comunitar nu se regăsește în strategiile naționale ale României. În schimb, problemele mobilității incluzive se găsesc sub formă de facilități de transport pentru grupurile defavorizate, în special persoanele cu dizabilități sau pensionarii.

Deși nu este dezvoltat oficial sau susținut de instituții publice sau private, mobilitatea incluzivă există în România, dar se adresează doar persoanelor cu dizabilități fizice cu mobilitate redusă.

Definiția adoptată de autoritățile române este limitată deoarece exclude persoanele din medii defavorizate, într-o situație de precaritate sau sărăcie.

Datorită limitării definiției sale, România nu are o strategie națională sau locală pentru mobilitate incluzivă, noțiune care nu se regăsește în Strategia națională pentru incluziune socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021. -2027.

Cu toate acestea, în Legea din 2007 privind serviciile de transport public local, unul dintre principiile de bază este protejarea grupurilor sociale defavorizate, prin compensarea costului transportului de la bugetul local.

Mobilitatea incluzivă este încă o noțiune care nu este prezentă cu adevărat în discursul autorităților publice, chiar dacă există măsuri sau orientări generale privind dreptul la libera circulație a grupurilor defavorizate în societate.

Măsurile puse în aplicare de statul român pentru a sprijini mobilitatea cetățenilor săi sunt limitate și exclud grupurile cele mai marginalizate. Legislația actuală nu are un cadru coerent care standardizează mobilitatea incluzivă la nivel național și include toate grupurile care pot beneficia de aceste servicii, fără a ignora anumite categorii vulnerabile.

Absența conceptelor și a legislației bine definite privind grupurile sociale vulnerabile și mobilitatea favorabilă incluziunii continuă să marginalizeze grupurile vulnerabile și să le priveze de dreptul lor de a circula liber în funcție de nevoile lor prin mijloace adecvate.

Inițiative publice dispersate

Absența unei strategii naționale privind mobilitatea incluzivă duce la o serie de măsuri care nu sunt uniforme și incluzive cu toate grupurile sociale vulnerabile.

Soluțiile de mobilitate incluzivă organizate pentru a acoperi nevoile de transport ale anumitor categorii marginalizate nu se prezintă ca o platformă națională, ci ca măsuri în alte legi sau strategii, cu o limitare severă ca întindere și întindere geografică. Și, cu atât mai puțin este susținut și încurajat pentru aceste categorii vulnerabile, transportul autonom (cu un autoturism).

Un exemplu național este abolirea recentă a transportului feroviar gratuit pentru studenți. Din 2011, aceștia au beneficiat de transportul total cu trenul gratuit, măsură acordată de Ministerul Transporturilor și Infrastructurilor în temeiul articolului 205, articolului 2 din Legea educației naționale nr. 1/2011. În 2021, admiterea gratuită a fost desființată, în favoarea unei reduceri de 50% a prețului la prețul integral, acordat exclusiv tinerilor care urmează studii superioare, în timp ce cei care nu sunt angajați sau înscriși la o formă de educație sunt ignorați).

Un model similar poate fi găsit la Ministerul Muncii și Protecției Sociale, unde persoanele cu dizabilități „beneficiază de transport interurban gratuit, după dorință, cu orice tip de tren [...], autobuz sau barcă pentru transport fluvial, pentru 12 călătorii . pe an calendaristic ”în conformitate cu Legea 448 din 2006. Din 2021, persoanele cu dizabilități sau tutorii lor legali pot solicita, de asemenea, rambursarea pentru combustibil dacă aleg să călătorească cu propria mașină.

Ambele modele acoperă un număr limitat de categorii sociale și moduri de transport de care pot beneficia, în ciuda faptului că ambele provin din instituții naționale cu acoperire națională. Lipsa de uniformitate la nivel național duce, de asemenea, la o creștere a mobilității persoanelor cu dizabilități, în timp ce mobilitatea altor categorii vulnerabile, cum ar fi tinerii, este redusă în același an.

Un alt tip de subvenție care sprijină mobilitatea categoriilor marginalizate este luat la nivel local și privește mijloacele de transport precum autobuzul sau metrourul în cazul Bucureștiului. Datorită autonomiei administrative și descentralizării deciziei, categoriile care beneficiază de reduceri sau de transportul public gratuit sunt stabilite de fiecare oraș la nivel municipal sau departamental.

Cele mai frecvente categorii care beneficiază de aceste servicii locale sunt pensionarii și copiii, aceștia din urmă beneficiind și în orașele mici de transportul școlar gratuit, unde există o inițiativă locală a școlilor sau primăriilor.

Întrucât categoriile sociale care beneficiază de aceste subvenții se decid la nivelul consiliilor locale sau departamentale, în absența uniformității naționale, acest lucru duce la excluderea continuă a anumitor grupuri sociale din planul liberei circulații și, inevitabil, la deținerea acestor grupuri departe de societatea care funcționează.

Marginalizarea grupurilor vulnerabile

Grupurile vulnerabile care sunt în general excluse din planul local de mobilitate incluzivă sunt comunități marginalizate din cauza sărăciei, din cauza participării voluntare sau neintenționate la activități ilegale din trecut sau a celor care se confruntă cu dependența de substanțe.

Definite de-a lungul anilor în strategiile de reducere a sărăciei drept „alte grupuri vulnerabile”, aceste persoane nu au acces la principalele mijloace de transport în comun. Într-adevăr, amplasarea lor este, în general, în zone identificate pe așa-numitele drumuri „sociale”, considerate neprofitabile în legea din 2007 privind serviciile de transport public local.

Din cauza lipsei de transport, aceste grupuri vulnerabile marginalizate apelează adesea la serviciile publice de asistență socială (SPAS) a căror misiune este de a sprijini persoanele excluse din societate. Prin legea asistenței sociale nr. 292 din 2011, toate unitățile administrativ-teritoriale (UAT) din România au obligația de a înființa aceste servicii publice de asistență socială ca parte a setului minim de servicii publice, necesare și obligatorii pentru

a fi furnizate la fiecare nivel administrație teritorială în conformitate cu același lege. Doar că, obligației legale I se opune de cele mai multe ori, decizia administrativă locală, influențată de resursele limitate și prioritățile socio-economice ale momentului.

Cu toate acestea, aceste SPAS sunt prezente doar în 29% din unitățile administrative teritoriale din România și lipsesc în special în zonele cele mai defavorizate, unde se găsesc cele mai vulnerabile grupuri. Mai mult, în zonele în care acest serviciu obligatoriu există încă, asistenții sociali locali sunt deseori privați de educație sau formare specializată, incapabili să înțeleagă și să răspundă în mod coerent la nevoile persoanelor marginalizate în mișcare.

Inițiative private

Lipsiți de servicii de asistență socială care ar trebui să ofere acces la mijloace de transport adecvate, ignorate de majoritatea inițiativelor legislative luate individual de diferite autorități centrale sau locale, grupurile vulnerabile se bazează pe inițiative private care încearcă să înlocuiască lipsa unei strategii naționale privind mobilitatea persoanelor vulnerabile prin inițiative locale și, de cele mai multe ori, punctuale (proiect cu durată și finanțare limitate).

O astfel de inițiativă privată care apare din ce în ce mai mult în medii vulnerabile din jurul orașelor mari este transportul oferit de companiile private angajaților din aceste zone în care nu există transport public și care, altfel, ar trebui să călătorească zilnic, cu propriile mijloace de transport și financiare, către entitățile productive și alte firme din oraș.

Acest mijloc de transport înlocuiește lipsa transportului public, deoarece liniile pe distanțe lungi între zonele defavorizate și centrele urbane sunt adesea considerate neprofitabile.

În cazul organizațiilor neguvernamentale, atunci când au posibilitatea, se asigură transportul în grup pentru beneficiari, către diverse instituții și servicii de care au nevoie la un moment dat sau pentru participarea la evenimente diverse (spectacole, vizite, excursii etc).

Aceste tipuri de inițiative apar de obicei fără sprijinul legislației sau infrastructurii administrației locale și depind în totalitate de funcționarea economică a întreprinderilor private sau de sursele de finanțare și proiectele organizațiilor neguvernamentale.

O altă limitare a mobilității incluzive în România (în primul rând ca demers și prevedere legislativă (vezi Codul Rutier: Ordonanța de urgență nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice <http://www.legislatierutiera.ro/legislatie-rutiera/codul-rutier/>) este că aceasta nu ia în considerare lipsa accesului la educație pentru persoanele din categorii vulnerabile. De exemplu, persoanele care nu au urmat o cale școlară formală de minim 8 clase, nu pot obține un permis de conducere, ceea ce le reduce considerabil oportunitățile de mobilitate socială și profesională persoanelor defavorizate care, într-un procent covârșitor sunt fie complet analfabete, fie au maxim 4 clase.

Un parteneriat între ONG-uri și sectorul privat încearcă să umple acest gol și ajută în prezent zeci de tineri să obțină permise de conducere pentru diferite categorii de vehicule.

Dar acest lucru rezolvă doar o parte a problemei, deoarece persoanele total analfabețe sau cu nivel de școlaritate sub limita inferioară de 8 clase au, de asemenea, dificultăți în utilizarea celor mai adecvate mijloace de transport, având în vedere dificultățile în cunoașterea orarelor și rutelor.

În absența serviciilor sociale care să le coordoneze și să le acomodeze cu metode de mobilitate adaptate nevoilor lor, multe persoane din zonele vulnerabile nu pot accesa oportunități de angajare, educație sau locuințe, deoarece nu cunosc sau înțeleg mijloacele prin care le accesa.

Acest lucru indică o problemă mai largă cu funcționarea statului în sprijinirea mobilității incluzive, și anume că autoritățile de la toate nivelurile continuă să favorizeze o abordare reactivă bazată pe subvenționarea transportului pentru grupurile aflate deja în situații extreme, mai degrabă decât să promoveze abordări, axate pe prevenire, consiliere și educație alocând acestor demersuri și finanțarea necesară.

Modul pre-formare "permis de conducere"

Acest ghid se adresează formatorilor, profesioniștilor de inserție în general și de mobilitate în special această meserie consilier de mobilitate există în Franța și în Belgia, nu și în România, unde atribuții de consiliere și formare pe teme de mobilității sunt asumate de către consilierii/asistenții sociali și consilierii vocaționali/de inserție socio-profesională), care acompaniază persoanele defavorizate.

Formatorul trebuie să stăpânească bine tematică permisului de conducere și codul rutier pentru a putea anima un curs participativ , a putea răspunde la întrebările cursanților și a deveni referință lor în acest domeniu pe timpul formării . În egală măsură , formatorul trebuie să identifice și să țină cont individualizat și în grup de motivațiile și de obstacolele cursanților în dificultate .

Persoanele defavorizate au nevoie de o acompaniere specifică , diferențiată și personalizată înainte de a se înscrie la o școală auto , pentru a dobândi încredere în sine și în ceilalți, pentru a facilita și a pune bazele învățării , pentru a reduce riscul de abandon datorat stresului, fricii, lipsei de stimă de sine .

Diagnostic

Beneficiarul unui contract de acompaniere și de formare în cadrul unui parcurs de inserție socioprofesională va fi orientat către acest modul de "Pre - formare permis de conducere" după ce consilierul de inserție (instructorul, mentorul, coach-ul) a efectuat un diagnostic de mobilitate de unde reies:

- necesitatea permisului de conducere pentru proiectul sau profesional,
- dificultăți de învățare,
- stimă de sine scăzută,
- frică de eșec și
- nevoia de acompaniere identificată sau exprimată de către beneficiar înainte de a se înscrie la o școală auto.

La acest stadiu, viitorul cursant al parcursului de inserție socioprofesională a beneficiat deja, în cadrul planului de acompaniere de evaluarea mobilității și a fost consiliat în învățarea și ameliorarea mobilității individuale în general (modul de formare mobilitate: sensibilizare la mobilitatea durabilă, utilizarea eficientă a mijloacelor de transport în comun, utilizarea eficientă a planurilor on și offline, a aplicațiilor internet de planificare și facilitare, utilizarea fără probleme a automatelor de bilete, cumpărarea de bilete și titluri de călătorie online, etc).

Identificarea și valorizarea motivațiilor cursanților, ținând cont de așteptările lor și de temerile lor: motivațiile țin de fiecare cursant. Un formator poate să întrețină și să valorizeze motivațiile cursanților, sau poate să le fragilizeze, dar nu poate crea motivațiile cursanților. Acum este momentul pentru identificarea și evaluarea motivațiilor și obstacolelor adulților și tinerilor în dificultate privind procesul de învățare pentru că formatorul să le poată aborda în timpul modulului de pre-formare printr-o intervenție personalizată.

Persoanele defavorizate prezintă adesea curențe educative, familiale (și afective), lingvistice, culturale, cognitive, sunt adesea în situație de ruptură socială (excluzi, marginalizați) cu probleme de adicție (substanțe, jocuri de noroc etc). Acest public se confruntă cu importante dificultăți socio-economice, un nivel de venituri insuficient, precaritate materială.

Stigmatizați, cursanții defavorizați au o reprezentare socială negativă a propriei lor persoane și a categoriei lor socio-profesionale. Mai mult, ei nu au un proiect de viață, proiecte pe termen lung, o familie structurată, o activitate profesională, socială, culturală, sportivă... Nivelul de risc acceptat este foarte ridicat, influențat de condițiile de viață, dorința de a impresiona anturajul pentru a se pune în valoare și de percepția pericolului în general. Neavând un proiect de viitor bine construit, acest public ocupă un loc mic în mediul său de viață, și de aceea satisfacția personală de moment este prioritară, indiferent de consecințe.

Adulții manifestă reticență puternică cu privire la formarea sau învățare, din mai multe motive:

- **teamă de a fi judecați pentru lipsa de cunoștințe**

Ideea de a transmite o imagine negativă despre sine și propriul nivel de cunoștințe este adesea un factor blocant. Care poate deveni o frână pentru motivația persoanei și poate avea un efect inhibitor pentru învățare.

Este deci foarte important că în timpul formării formatorul să știe să dezvolte un spațiu de formare că un loc de gândire, de experimentare și de joc, și nu o atmosfera de competiție sau de test și examen. Formatorul va trebui în plus să identifice toate elementele pozitive ale învățării la fiecare cursant în dificultate, explicând punctele slabe într-o manieră pedagogică, privilegiind încurajările!

- **teamă de a nu mai putea învăța sau a nu se mai putea concentra**

în funcție de distanța față de educația inițială, de nivelul atins în parcursul școlar și de situația de eșec școlar, majoritatea adulților defavorizați manifesta dificultăți de înțelegere și de concentrare.

Formatorul va trebui să plece de la experiențele cursanților, să le demonstreze că aceste capacități nu sunt absente sau pierdute, dar că s-au deplasat către alte centre de interes care au evoluat cu vârstă, experiență de viață, etc. Cursanții vor fi mai apti să-și schimbe atitudinea și să învețe dacă pot reutiliza ceea ce ei știu deja, dacă pot gândi împreună cu ceilalți și face schimb de experiență. Formatorul va trebui să privilegieze acest tip de situație, dezvoltând o personalizare a formării adaptată fiecărui grup și fiecărui cursant.

- **teama de a vorbi în public**

De-a lungul fazelor de învățare, fiecare cursant va avea ocazia de a participa la activități de grup, și va fi pus în situația de a vorbi în public, propunând părerea sa, experiență sa și reprezentările sale.

Formatorul va trebui să se asigure că grupul devine puțin câte puțin un facilitator (grupul știe să asculte, să încurajeze, să nu râdă de cel care vorbește etc). Instrumentele de pedagogie activă vor fi privilegiate, plecând de la ce știe fiecare cursant și de la experiența sa.

Exercițiile trebuie să permită fiecărui cursant să se exprime la rândul său: Spre exemplu, formatorul va trebui să stabilească cu grupul un set de reguli la prima întâlnire și să le aplice sistematic - nimeni nu are voie să râdă de altcineva, nu insultă pe nimeni chiar dacă alții au opinii sau convingeri diferite de ale noastre, nu avem voie să folosim cuvinte nepoliticoase...

Un cursant activ asimilează mai bine, reapropiindu-și cunoștințele grație propriului sistem de referințe. Cu cât participarea cursantului este mai activă, cu atât achiziția de cunoștințe este mai eficientă și va favoriza o schimbare de atitudine mai profundă care nu va fi trăită ca o constrângere exterioară.

- **factorii socio-economici devin obstacole pe parcursul învățării**

Stimă de sine scăzută, lipsa proiectelor pe termen lung, ruptură socială, percepția riscurilor deformată de presiunea anturajului, abuzul de substanțe (alcool, droguri), stilul de viață și valorile grupului.

Pentru a situa fiecare cursant în grup și a facilita mai eficient integrarea în grup a celor mai vulnerabili, formatorul poate utiliza la începutul cursului instrumente pentru a construi profilul fiecărui participant: pentru a identifica valorile și motivațiile fiecărui cursant se poate utiliza chestionarul din Anexa 2_Valori&Motivație.

Ce metodă, instrumente și tehnici folosim? - Proiectarea și pregătirea sesiunilor de pre-formare

În proiectarea, elaborarea și implementarea proceselor de instruire și formare a adulților, consilierii, formatorii, coaches este bine să țină seama că adulții au un mod diferit de a învăța, de a-și forma abilități specifice unui domeniu față de copii și adolescenți.

Cum învață adulții? - Învățarea experiențială la adulți

Adulții deoarece au formate deja o multitudine de reprezentări de-a lungul vieții, prin experiențele deja trăite, se așteaptă că, în fața unor noi provocări de învățare să le poată confrunța cu așteptările și temerile lor, astfel încât motivațiile pentru a învăța ceva nou sunt foarte individuale, țin de fiecare cursant.

Un formator poate să întrețină și să valorizeze motivațiile cursanților, sau poate să le fragilizeze, dar nu le poate crea.

Procesul de învățare la vârstă adultă reflectă o situație de restructurare și reorganizare, motivația să fiind mult mai complexă decât cea a școlarului. Acest proces duce spre o

continuă transformare a ideilor, cumuli de noi cunoștințe, independența în procesul de gândire structurată, bazată pe logică.

Adultul are bine formate procesele psihice și realizează asocieri mai complexe la nivel emoțional cu materialul factologic, își asumă responsabilitatea pentru calitatea însușirii cunoștințelor și știe exact ce dorește să învețe sau să cunoască. Acesta este motivat de nevoi intrinsece sau dorințe. În general, cursantul adult participă la programe de instruire deoarece el vrea sau are nevoie de conținut informațional pentru a-și exercita meseria sau a se dezvoltă personal.

Învățarea la vârstă adultă se realizează atunci când procesul de învățare:

- este direcționat de către adult;
- răspunde unor nevoi recent identificate;
- este participativ;
- este experiential;
- este reflectiv;
- furnizează feedback.

Printre elementele care generează un proces eficient al învățării la vârstă adultă se pot menționa:

- individualizarea procesului de învățare,
- existența unui climat psihologic de încredere reciprocă,
- posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere,
- au posibilitatea de a asocia noile cunoștințe cu experiențele anterioare,
- schimbul de experiență.

Pornind de la particularitățile procesului de învățare la adulți, se recomandă formatorului/consilierului de mobilitate că, în planificarea sesiunilor de interacțiune/instruire cu participanții la Modulul de pre-formare permis de conducere să țină seama de câteva principii care stau la baza procesului de învățare la vârstă adultă, pentru a crește șansele de succes ale cursului:

1. Adulții contribuie la situația de învățare cu propria lor experiență de viață . Învățarea la adulți se bazează mai mult pe valorificarea propriei experiențe, rolul formatorului fiind în primul rând acela de a facilita procesul de autoînvățare. În cadrul procesului de învățare, uneori, adulții necesită sprijin în identificarea experiențelor relevante de viață, precum muncă voluntară, în grup, etc.
2. Adulții dau rezultatele cele mai bune când li se cultivă independența . Procesul de formare a adulților se bazează pe un parteneriat permanent, în care rolul central îl au cursanții și nu formatorul. Astfel, este important pentru adulți să devină conștienți că se pot descurcă singuri în orice situații de învățare.
3. Procesul de învățare la vârstă adultă necesită crearea unor contexte și diferite oportunități de muncă independentă și de raportare a experienței dobândite, în care adulții trebuie să afle că se pot descurca singuri. Este necesar că formatorul să

urmărească cu atenție modalitatea de a crea cursanților diferite oportunități de muncă independentă și de raportare a experienței dobândite.

4. La adulți, învățarea are tendința de a se concentra pe probleme și nu pe subiecte , fiind mai mult practică decât teoretică. Procesul de învățare la adulți se concentrează mai mult pe rezolvarea problemelor decât pe subiecte și teme abstracte, fiind mai mult practică decât teoretică. Teoria este utilă în formarea unui cadru de înțelegere a cazului, dar e dificil de susținut dacă nu e legată de aspectele practice. În cadrul acestui proces este indicat să se utilizeze cazuri și situații curente deoarece acestea constituie preocuparea cea mai mare a cursanților.
5. Adulții învață prin punerea în practică . Procesul de învățare la vârstă adultă trebuie să asigure un cadru în care aceștia să facă diferite lucruri, inclusiv greșeli din care pot să învețe. Ei doresc să vadă cum se regăsește ceea ce învață în viața de zi cu zi. Acesta este singurul mod prin care pot deveni siguri de ceea ce știu.
6. Eficiența învățării la adulți depinde de claritatea cerințelor și așteptărilor . Acest principiu se explică prin faptul că lucrătorii adulți trebuie să știe ce se așteaptă de la ei, precum termenele limită, sub ce formă, la ce grad de finalizare.
7. Adulții învață cel mai bine când sunt abordați la nivelul lor curent de înțelegere și competență . Cunoștințele și abilitățile fiecărei persoane sunt unice, chiar dacă au experiențe profesionale similare. Rolul formatorului fiind acela de facilitator al procesului de învățare. Formatorul nu-și asumă rolul de expert în domeniu, ci de egal, procesul de formare a adulților, căpătând caracteristicile unui proces de Peer Education, adică educație între egali. Formatorul și cursanții construiesc programul de formare împreună pornind de la experiența concretă și nivelul de cunoștințe actual al cursanților.
8. Evaluarea nevoilor de formare este un instrument util în această direcție. Învățarea nu este liniară - Acest principiu scoate în evidență faptul că ritmul predării adulților trebuie adaptat la disponibilitatea cursanților. Instruirea adulților este în mod normal bazată pe nivelul de competență al fiecăruia

O formare adaptată și o acompaniere personalizată

Scopul acestui modul de pre-formare este de a face mai accesibilă înscrierea la școală auto și obținerea permisului de conducere unui public care are nevoie de o acompaniere personalizată (cu nevoi de alfabetizare, învățarea comportamentelor sociale, cu probleme de sănătate și stimă de sine joasă).

Formatorul trebuie să-i ajute pe viitorii elevi la școala auto și deci viitorii șoferi în relația cu sine; adesea, această inseamăna acompanierea pentru definirea unui proiect de viață, a unui proiect profesional, în strânsă colaborare cu consilierul de inserție. Formatorul trebuie să-i ajute pe cursanții în dificultate să-și conștientizeze și să-și valorizeze propriile capacități și

calități, pentru a le permite să se proiecteze mai ușor către reușită acestui proiect (obținerea permisului de conducere), sursă de motivație.

Acompanierea în cadrul pre-formării dar și în sesiunile de consiliere și acompaniere trebuie să vizeze și competență "viață în comunitate/societate". Conducerea unui autovehicul consistă în utilizarea unui spațiu comun, acceptarea și înțelegerea diferențelor, greșelilor și deviantelor altor utilizatori ai spațiului rutier, pentru a se putea adapta mai bine la situațiile întâlnite în trafic.

Parcursul de pre-formare a cursantului în dificultate trebuie să se facă cu sprijinul grupului, în cadrul căruia fiecare cursant își confruntă valorile, reprezentările, convingerile, credințele și opiniile cu cele ale grupului, formatorul fiind un facilitator pentru a putea permite modificarea reprezentărilor care constituie obstacole în calea învățării.

Grupul este un accelerator de schimbare, aderând împreună la noile valori propuse, Colectivul permite experiență alterității, a diferențelor sociale, economice și culturale, învățarea respectării diferențelor, a solidarității și a utilizării în comun, favorizând dezbaterile, acestea fiind bazele cetățeniei.

Formatorul trebuie să acorde atenție fiecărui cursant, pentru a arată fiecăruia că are valoare, că sunt recunoscuți social, că viața lor contează.

Alternanța între explicațiile în sala de formare și punerea în situație reală este esențială: pentru persoanele în dificultate, care au fost adesea în situație de eșec școlar, e mai bine să se procedeze invers, de la reușită în situație reală către înțelegere (calea naturală), mai degrabă decât de la înțelegere la reușită și deci să se aplice o strategie inversată față de formarea clasică. Mai mult, pentru a facilita asimilarea cunoștințelor și dobândirea de competențe, cel mai bine ar fi că formarea să funcționeze în ambele sensuri ale procesului "reușită și înțelegere" / "înțelegere și reușită" instaurând o pedagogie de "du-te-vino" permanent între practică/ teorie / practică. Formarea cu punere în situație practică trebuie să se bazeze pe o pedagogie a greșelii/incidentului sau disfuncționării, pentru a facilita dobândirea de competențe.

Metodele active de pedagogie vor fi cu precădere utilizate: cursantul trebuie să fie actorul învățării și nu un spectator, uneori chiar autorul - în cadrul situațiilor de căutare/ocumetare, experimentare, cursantul își construiește învățarea, este mai autonom și mai responsabil.

Având în vedere implicarea activă a cursantului, formatorul poate face o evaluare pe moment și adapta formarea și acompanierea să, fără să aștepte rezultatele unei eventuale evaluări. Metodele active de învățare sunt de asemenea sursă de angajare/implicare și permit memorizarea și asimilarea pe termen lung, dar și mobilizarea și participarea activă a cursantului în cadrul formării.

Fiecare cursant trebuie considerat în globalitatea rolurilor sale sociale, viitor lucrător, viitor șofer, cetățean, consumator etc. Această formare trebuie să-i întărească percepția de actor

în societate în perspectiva dezvoltării durabile. O competență extrem de importantă este aceea care permite persoanei să adopte și să pună în aplicare o viziune de ansamblu în propriile activități și să articuleze competențele individuale cu cele colective.

Dacă sunt identificate anumite lacune sau dificultăți individuale, formatorul trebuie să solicite sprijinul consilierului de inserție/ de acompaniere socio-profesională pentru a propune sesiuni de acompaniere individualizată;

Câteva exemple:

- curs de alfabetizare: este necesar sa stii sa citesti/identifici panourile rutiere
- curs de matematica: pentru a calcula distanța de frânare la examen de exemplu curs de romana: pentru persoanele care nu stapanesc bine limba (migranți etc)
- gestionarea stresului: foarte penalizant pentru cursantii mai fragili
- ameliorarea motricitatii, kinetoterapie: indispensabil pentru persoanele cu handicap fizic lejer
- curs de utilizarea calculatorului, telefonului, tabletei, deoarece examenul teoretic și testele la scoala auto folosesc uneltele informatice.

Este foarte importantă personalizarea sesiunilor de pre-formare, mai ales acolo unde sunt mai multe probleme cumulate. Pentru a învăța gestionarea stresului, a ameliora stima de sine, capacitatea de auto-evaluare eficienta ca si conducător auto, poate fi utilizat un instrument de diagnostic precum Scala stimei de sine Rosenberg (vezi Anexa 1- Scala Rosenberg_Chestionar Stima de sine) pentru a identifica măsura în care este nevoie de a lucra pe aceste aspecte individual in cadrul sesiunilor de acompaniere personalizată.

Acompanierea individuală va fi inițiată acolo unde este nevoie, care va lucra specific pe ameliorarea stimei de sine, a deschiderii față de schimbare, pe diminuarea comportamentului de auto-sabotaj si a permite o auto-evaluare obiectiva a obstacolelor de trecut pentru a-si atinge scopul propus. Există o serie de activități și exerciții care pot fi integrate în sesiunile de pre-formare, individuale, precum:

- The Personal Workbook for Breaking the Chain of Low Self-Esteem A Proven Program of Recovery from LSE - Marilyn Sorensen;
- The Self – Esteem Workbook - Glenn R. Schiraldi;
- sau pentru întreg grupul: 104 Activities That Build Self-Esteem, Teamwork, Communication, Anger Management, Self-Discovery, Coping Skills - Jones Alanna.

Primul demers fictiv de construire a unei sesiuni de pre-formare are în vedere stabilirea structurii sesiunii, a duratei acesteia, a temelor abordate, a numărului de sesiuni pentru o temă etc. Decizia, din acest punct de vedere, trebuie luată ținând cont de toți factorii descriși anterior și în concordanță cu particularitățile individuale ale cursanților.

O posibilă abordare a construcției unei sesiuni de formare este prezentată mai jos:

Fișă pentru construirea unei sesiuni de instruire

În elaborarea fiecărei unități de învățare/sesiuni de formare este recomandat ca formatorul să aibă în vedere răspunsul la următoarele întrebări (parțial sau în totalitate) ce vizează etape/componente semnificative:

- **Ce?** – denumirea temei/subiectului; subiecte de reflecție, capitole și subcapitole;
- **Cine?** – formatorul și/sau participanții, invitați, nr de participanți/grupă etc;
- **De ce?** – justificarea/motivarea necesității temei; la ce folosește, ce obiective atinge, ce rezultate vizează;
- **Unde, când?** – locul și perioada de desfășurare; durata sesiunii, momentul în zi/săptămână/perioadă, frecvența etc), forma în care va avea loc sesiunea de predare (în sală, online, pe teren/trafic etc)
- **Cum?** – conținutul și momentele sesiunii (materiale didactice, exerciții, aplicații, intervenienți, expunerea, comentariul, dezbateră; probe practice: investigația, lucrări practice, proiectul etc);
- **Cu ce?** – resurse umane (formator, consilieri inserție, invitați etc), documentare (manuale, ghiduri, legislație), materiale (unelte și materiale de scris, flipchart, videoproiector, calculator, internet etc); denumire, cantități, timpi de predare
- **Cum evaluăm?** – indicatori de evaluare, mijloace de evaluare (discuție, expunere, probe orale, teste scrise, aplicații etc);
- **Va fi continuat?** – este un întreg sau parte a mai multor sesiuni, ce durata, ce frecvență, ce subiecte urmează, etc.

De asemenea, se recomandă folosirea unor instrumente și tehnici de predare/prezentare cât mai diversificate și adaptate nivelului, stilului și preferințelor de învățare ale cursanților, precum și numărului de cursanți dintr-o grupă de studiu. (vezi Anexa 5 - Metode și tehnici utilizate în instruirea adulților).

Ce tematici abordăm?

Tematicile de abordat în construirea și implementarea unor sesiuni de pre-formare, posibile însă nu singurele (în plus de față de acompanierea pentru construirea încrederii, identificarea motivațiilor și a obstacolelor și acompanierea personalizată prezentate în acest ghid) pot fi, în general:

- cele din Codul Rutier,
- legislația specifică,
- tematicile din manualele școlilor auto pentru permisul de conducere B:
 - circulația rutieră,
 - șoferul,
 - carosabilul,
 - ceilalți participanți la trafic,
 - demersurile administrative,
 - infracțiunile,

- sancțiunile,
- primul ajutor,
- cunoașterea autovehiculului,
- mecanică,
- securitatea pasagerilor și a vehiculului,
- conducerea preventivă și ecologică etc

Primele unități de instruire din cadrul sesiunilor de pre-formare, vor pune accent pe cunoașterea, înțelegerea și asumarea responsabilităților ce derivă din poziția de deținător al permisului de conducător auto, conform legislației române în vigoare, respectiv Codul Rutier. Aceasta, deoarece, adesea, chiar și persoane care nu aparțin unor grupuri vulnerabile, au o imagine deformată, nerealistă și simplificată a ceea ce înseamnă să deții un permis de conducător auto.

Cu toate că pot apărea diferențe de conținut și abordare a prevederilor și normelor legale obligatorii privind obținerea și folosirea permisului de conducere, deplasarea pe drumurile publice etc în fiecare țară, în ceea ce privește responsabilitatea față de propria persoană și față de toți participanții la trafic rămân aceleași.

Astfel, în fiecare țară, consilierii, instructorii, formatorii care vor crea și susține modulele de pre-formare vor decide pe ce aspecte ale codului rutier propriu vor face referire în sesiunile lor, în funcție și de experiența anterioară și/sau eventualele antecedente ale cursanților.

Cum facem? - Implementarea sesiunilor de pre-formare

Valabile pentru orice tip de sesiune de instruire și în implementarea sesiunilor de pre-formare, trebuie avute în vedere, mai ales atunci când grupul este alcătuit din adulți, persoane aparținând grupurilor vulnerabile folosirea unor tehnici de lucru specifice, precum:

Verificarea sistematică a înțelegerii vocabularului de specialitate

la fiecare tematică abordată și mai ales pe cea din Codul Rutier, pentru a stăpâni terminologia testelor și a examenului auto dar și prevederile legislative este necesar a fi făcută în permanență.

De exemplu într-un exercițiu de grup, formatorul împarte cursanții în grupuri de 3-5 persoane și le cere să facă o lista cu toate cuvintele de care nu sunt siguri, pe care le explică / le traduce apoi cu termeni mai accesibili în funcție de nivelul lor de înțelegere.

La fiecare tematică/sesiune se verifică înțelegerea vocabularului pe toată durata activității-utilizând tehnici de comunicare precum:

- **Ascultarea activă:**

Ascultarea activă este tehnică folositoare în diferite situații – atunci când iei parte la întâlniri și ateliere sau când trebuie să rezolvi conflicte.

Prin ascultare activă putem să înțelegem cum se simte vorbitorul față de un anumit subiect sau situație – ascultăm ceea ce vorbește și ne concentrăm pe emoțiile, îngrijorările și tensiunile sale din spatele cuvintelor.

Ascultarea activă se face prin suspendarea propriului proces de gândire și realizarea unui efort conștient de a înțelege poziția altei persoane.

Folosindu-ne de limbajul corpului, contactul vizual, și atunci când este cazul, expresii verbale – scurte comentarii sau întrebări – putem să ajutăm vorbitorul să își formuleze gândurile și să îl asigurăm că este ascultat.

Într-o conversație normală ascultăm diferit, aplecând doar o ureche la ceea ce ne spune vorbitorul și continuând să ne gândim la ceea ce urmează să spunem.

De ce ascultare activă?

Ascultarea activă înseamnă să auzim ceea ce vorbitorul dorește de fapt să ne spună, nu ceea ce vrem noi să auzim.

De obicei înțelegerea unei conversații este influențată de propriile interpretări, experiențe și puncte de vedere. Înțelegerea noastră obiectivă despre ceea ce tocmai am auzit poate să difere foarte mult de ceea ce vorbitorul a dorit ca noi să auzim.

Ascultarea activă arată vorbitorului că respectăm și apreciem ceea ce are de spus. Ascultarea activă ne permite să ne concentrăm pe problemele importante din mesajul unei persoane și să înțelegem astfel mai bine pe cel care vorbește.

Semne că ascuți:

- te apleci spre vorbitor, o expresie facială interesată și menținerea unui bun contact vizual. Gesturile faciale și mici mișcări cum ar fi datul din cap în semn de aprobare pot să sugereze interes și susținere.
- Evită semnele de nerăbdare cum ar fi uitatul la ceas.

Pentru a asculta activ trebuie să:

- Creezi o atmosferă sigură pentru vorbitor. Găsește un spațiu potrivit și elimină orice distracții ar putea apărea (închide telefoanele mobile, televizorul, calculatoarele etc.).
- Arată vorbitorului că îl ascuți. Oprește-te din vorbit și fii conștient de propriul limbaj al corpului.
- Creează spațiul mental. Nu te gândi la ce vrei să spui, ci concentrează-te pe persoana care vorbește. Folosește expresii verbale pentru a contura gândurile celui cu care vorbești, de exemplu: „cum te-ai simțit în legătură cu acest lucru? Spune-mi mai multe.”
- Sumarizează și reformulează ceea ce s-a spus. Putem să le arătăm oamenilor că i-am auzit bine și că le-am înțeles punctul de vedere parafrazând esențialul a ceea ce s-a vorbit. Este important să nu repetăm pur și simplu ceea ce ei au spus, ci să arătăm că am înțeles orice emoție sau concept cheie pe care aceștia l-au exprimat.
- Poți să spui de exemplu: „sună ca și cum ai fi foarte frustrat de situație” sau „asta mi se pare foarte interesant de făcut!”

- Fii foarte clar cu limitele tale în ceea ce privește ascultarea – dacă ai la dispoziție timp limitat, spune acest lucru de la început. Dacă aștepti un telefon important la care trebuie să răspunzi, cere-ți scuze anticipat.
- Nu în ultimul rând, ascultarea activă trebuie practică constant. Cu cât exersezi mai mult, cu atât vei putea să o faci mai ușor.
- După ce ascultăm pe cineva putem să le oferim un scurt rezumat a ceea ce am auzit. Aceasta este o metodă de a arăta că am ascultat și în același timp verificăm dacă am înțeles corect. Dacă nu am înțeles, dăm oportunitatea vorbitorilor să ne corecteze.
- Așteaptă până când vorbitorul termină. Prezintă sumarul folosind expresii ca: se pare că poziția ta este..., ce aud eu că spui este... nu-i așa? Ar fi corect dacă spun că poziția ta este... Dacă reformulăm foarte siguri pe noi, cum ar fi: deci tu crezi că... și ne înșelăm, nu arătăm doar că nu am ascultat, dar riscăm să aducem o ofensă vorbitorului, reprezentându-l greșit în discuție.
- Sumarizează succint – fă un rezumat al discuției și prezintă-l în una sau două fraze scurte. Acest lucru este esențial dacă intenționezi să clarifici o situație și să continui discuția.

Ascultarea activă și facilitarea Ascultarea activă este o unealtă de facilitare esențială. Există multe situații în cadrul întâlnirilor sau a atelierelor când ascultarea activă te va ajuta să identifici și să rezolvi o nouă problemă.

Cum să faci față comportamentului deranjant În unele situații, un anumit comportament al participanților la o întâlnire sau un atelier poate fi considerat deranjant. Participantul s-ar putea nici să nu fie conștient că modul în care se comportă este perceput astfel, dar chiar și așa întregul grup este afectat. Ascultă activ pentru a identifica problema și pentru a rezolva apoi neînțelegerile de la baza acesteia, nu doar cele de suprafață.

Întreruperile: Dacă o persoană întrerupe constant o conversație sau repetă anumite puncte deja discutate, este un semn că aceasta nu simte că ideea sau punctul său de vedere sunt apreciate. Uneori este suficient să ne alocăm timp pentru a asculta activ și pentru a oferi o reformulare tentativă pentru ca persoana în cauză să se simtă ascultată și apreciată.

Vorbăreții: nu toată lumea poate să fie concisă. Unii dintre noi folosim vorbirea ca să ne conturăm gândurile. Unii dintre noi nu au suficientă încredere pentru a-și formula o idee sau opinie clară, iar acest lucru se poate reflecta în modul în care vorbim. În aceste situații întregul grup devine confuz despre ce se vorbește. Ascultă, apoi oferă o sumarizare a contribuției vorbitorului. Astfel se va clarifica contribuția pentru restul grupului și chiar și pentru vorbitor!

Ascultarea pentru sintetizare: Facilitatorii folosesc des ascultarea activă pentru a formula și expune direcțiile unei discuții. Acest lucru se numește sinteză. Aici sunt două exemple care arată când ai putea folosi sinteza: Găsirea opiniei comune și rezolvarea diferențelor.

- Ascultă și identifică ce reprezintă opinia comună (ce s-a agreat de grup) și care sunt diferențele nerezolvate (ce nu s-a agreat încă) și sumarizează-le. Aceasta poate să ajute grupul să se concentreze și să continue spre obținerea unui acord de grup. De

cele mai multe ori neînțelegerile dintr-un grup se rezolvă atunci când oamenii se ascultă activ unul pe celălalt. Aceștia își vor da seama că se află aproape de un acord și că diferențele sunt mici în comparație cu asemănările ideilor pe care le au. Ca și facilitator trebuie să ascuți activ și să ajuți la clarificarea situației și rezolvarea ei.

- Pe de altă parte, urmărirea semnelor făcute cu mâna este la fel de important. Este ușor să spui: „deci suntem cu toții de acord! Să trecem mai departe”. Dar dacă îți iei timp să ascuți diferențele mai subtile din ceea ce se discută, ai putea să îți dai seama că grupul a ajuns în mare la un acord, dar pentru a lua o decizie durabilă și de calitate sunt necesare mai multe discuții.

Avansarea în discuție. La un moment dat în cadrul celor mai multe discuții, cineva trebuie să adune toate ideile și să continue cu un nou pas al procesului sau să treacă la alt punct de pe agendă. Un facilitator care ascultă activ poate sumariza și să spună până unde s-a ajuns cu discuțiile și ce mai trebuie vorbit pentru a atinge obiectivele întâlnirii sau atelierului.

Top Tip: Când notezi gândurile și ideile altei persoane trebuie să ascuți activ. Dacă din întâmplare expui greșit ceea ce s-a spus, pe lângă faptul că ideea s-ar putea pierde, persoana respectivă se poate simți ofensată. Dacă nu ești sigur de ceva, verifică împreună cu vorbitorul că ai notat corect.

- **Feedback constructiv:**

Feedback-ul este un proces în care informațiile despre trecut sau prezent influențează același fenomen în prezent. Feedback-ul constructiv înseamnă să transmiți, într-un ton benevol/ajutător, o părere în legătură cu performanța unui aspect. Noi ne vom referi la metodă prin care poți transmite o idee asupra modului în care este percepută performanța unui articol.

Feedback-ul constructiv este de mai multe feluri

- pozitiv: prin care anunți pe cineva că este pe drumul cel bun;
- negativ: prin care dai sfaturi pentru a îmbunătăți calitatea;
- neutru: o observație obiectivă sau o simplă analiză.

Două elemente fac ca un feedback să fie constructiv:

- **Conținutul**

Feedback-ul constructiv este specific; axat pe problema în sine nu pe trăsăturile de caracter ale autorului; de asemenea este focusat pe ceea ce poate fi observat și nu pe speculații asupra motivării autorului sau atitudinii acestuia; iar nu în ultimul rând feedback-ul va conține sfaturi asupra îmbunătățirii calității.

- **Cel mai important lucru este cum transmitem acest feedback.**

Pentru a fi constructiv un feedback nu trebuie să fie transmis într-o manieră care să provoace rezistență sau să rănească sentimentele celui care îl primește. De asemenea dacă vei provoca o stare de repulsie sau îl vei face pe autor de rușine atrăgându-i atenția și asupra celor mai mici detalii sau îi vei face să creadă că a eșuat – atunci, cu siguranță, nu te încadrezi în categoria celor care transmit feedback constructiv.

Acestea fiind spuse nu trebuie să uităm că un feedback constructiv impune că nici un element critic să nu fie omis.

Criterii care stau la baza feedback-ului constructiv.

- Promptitudinea este esențială pentru ca destinatarul să asocieze comportamentul cu feedback-ul. Așteptarea până la o revizuire anuală sau chiar semi-anuale de performanță va frustra destinatarul și reduce impactul criticii dumneavoastră. Cu cât acționați mai repede cu atât mai bine.
- Feedback-ul trebuie să fie specific, astfel încât destinatarul să dispună de o înțelegere clară a comportamentului sau a abordării de care are nevoie pentru a se îmbunătăți. După cum știm cu toții, este mult mai dificil a primi critici decât laude.
- Explică “de ce” și “cum” – acest lucru este crucial pentru stabilirea relevanței comentariului.
- Pune feedback-ul în perspectivă. A pune feedback-ul în perspectivă este cu adevărat important, deoarece în cazul în care cuvintele și acțiunile tale minimizează feedback-ul într-un fel, destinatarul nu va acționa la fel de agresiv, în a se corecta, că și cum i-ai spune că muncă lor este în pericol. Responsabilitatea ta este de a trimite mesajul adecvat.
- Tonul trebuie să fie luat în considerare cu atenție pentru a trimite un feedback bun și pentru a vă asigura că va fi primit în modul în care doriți să fie.
- Atunci când este transmis cum trebuie, individul care primit feedback-ul se va simți că și cum a primit un cadou, ceva care va spori carieră lor și să le permită să fie cu adevărat de succes pe termen lung.

Utilizarea instrumentelor digitale

Este necesară utilizarea cât mai frecventă și familiarizarea cursanților, cu instrumentele informatice (calculator, telefon, tabletă) prin jocuri, aplicații online, familiarizare și cu formatul și imaginile testelor pentru a înțelege logica/modul de funcționare și limbajul testelor și al examenului auto.

Debrifarea și evaluarea continuă

Debrifarea și evaluarea continuă pentru a permite progresul și a facilita dobândirea de competențe; evaluarea trebuie să fie continuă de-a lungul pre-formării, insistând pe un feedback pedagogic care explică natură reușitei sau eșecului într-o tematică dată, și subliniind sistematic elementele pozitive ale învățării fiecărui cursant, care îi vor putea permite să rezolve mai bine punctele negative din parcursul de pre-formare. Încurajările trebuie să desemneze situații specifice, explicându-le, iar eșecurile și greșelile trebuie prezentate ca o oportunitate de a insista pe elementele care trebuie aprofundate.

De ce? Folosirea metodelor interactive în cadrul unei instruirii a devenit un lucru obișnuit. Exercițiile interactive oferă o gamă vastă de oportunități de dezvoltare a competențelor, însă simplă lor realizare este insuficientă, dacă nu e însoțită de o reflecție profundă asupra procesului desfășurat.

Debrifarea – Ce am învățat din această sesiune, la ce îmi folosește? Un lucru absolut necesar după aplicarea unui joc de rol sau a unei simulări este debrifarea activității. Același lucru îl vom face și după încheierea unei sesiuni de formare. În traducere din limba engleză, a debrifa înseamnă "a discuta cu o persoană care a terminat de îndeplinit o sarcină și a obține informații despre mersul procesului". În cadrul comunității de formatori, termenul debrifare denumește etapa în care se analizează și se evaluează activitatea, grație căreia cursanții au posibilitatea de a revedea, a clarifica, a interpreta și a aprecia "evenimentele" la care tocmai au participat.

La rândul său, formatorul, având ca reper percepțiile cursanților, beneficiază de ocazia de a completa, a corecta, a ajusta demersurile de învățare. În urma acestui dialog au de câștigat toți cei implicați în activitate.

Cum? Pentru un formator, debrifarea include mai multe elemente: planificarea acesteia înainte de activitate; selectarea instrumentelor ce ar facilita discuția etc.

Abilitățile de debrifare ale formatorului depind de capacitatea sa de a pune întrebări potrivite la momentul potrivit. Întrebările de debrifare trebuie să respecte un algoritm, care debutează cu descifrarea emoțiilor trăite și finalizează cu descifrarea celor întâmplare pe parcursul activității.

Acestea vor fi urmate de întrebări de extragere a unor învățăminte și de întrebări ipotetice sau speculative.

Etapele debrifării

1. Analizăm emoțiile

Pornim de la emoțiile și trăirile pe care le-au avut participanții. Prima întrebare – Cum vă simțiți? – are ca scop descărcarea lor emoțională.

Cursanții au nevoie de o perioadă de "aerisire", de eliberare emoțională după activitatea pe care au desfășurat-o, pentru a o putea ulterior analiza la rece, obiectiv. În plus, dacă nu discutăm despre reacțiile afective la începutul debrifării, participanții vor reveni constant la ele.

Putem aborda etapa respectivă destul de creativ, rugându-i să se refere la situații din viață cu emoții similare și impactul acestora. Este o modalitate eficientă de a demonstra că faptele noastre pot avea repercusiuni asupra altor persoane.

De exemplu, la debrifarea lucrului în echipă, o persoană care a monopolizat discuția poate să conștientizeze consecințele comportamentului său după reacția de frustrare și iritare a colegilor, ceea ce ar face-o să fie mai atentă pe viitor și să-și revadă poziția de coechipier.

Frecvent, formatorii încep debrifarea cu întrebarea V-a plăcut activitatea?, uneori chiar reducând-o la aceasta. Considerăm că ar trebui să evitați asemenea întrebări, deoarece le solicitați indirect participanților să vă evalueze ca formator, dar nu să se gândească la ce au învățat. Dacă doriți să le aflați părerea despre activitate, ar fi bine să o faceți la sfârșit, folosind întrebări mai concrete, nu atât de generale.

2. Derulăm încă o dată filmul activității

Următoarea etapă implică observațiile participanților. Putem formula întrebări de tipul: Ce a avut loc? sau Ce ați observat?, care îi instigă să deruleze încă o dată filmul activității în căutarea unor învățături prețioase. Încercați să formulați întrebări legate logic și diverse, pentru a-i face atenți la toate elementele procesului. Ghidați-i spre înțelegerea lucrurilor profunde și importante prin intermediul întrebărilor. Înregistrați aspectele identificate de participanți pe flipchart. Evitați "să vorbiți" cu tabla în momentul când desfășurați discuția de debriefare.

3. Descoperim ce am învățat din activitatea pe care am desfășurat-o

După ce participanții și-au exteriorizat emoțiile și au reconstituit evenimentele, vor fi întrebați cu ce s-au ales în urma experienței prin care au trecut: adică CE au învățat, dar nu și DACĂ au învățat ceva. De regulă, ei evidențiază învățămintele trase. Dacă le este greu să le formuleze, sugerați-le dvs. care sunt acestea, ei urmând să vină cu date și fapte care să le susțină sau să le combată.

O modalitate utilă în acest scop este tehnica propozițiilor neterminate: formatorul scrie pe fișe începuturi – sugestive – de enunțuri, iar participanții, extrăgând fișele pe rând, încearcă să continue enunțurile, astfel reușind să enumere elementele învățate.

De exemplu :

- Mi-a fost de ajutor faptul că am beneficiat de _____.
- Metoda care m-a făcut să înțeleg mai bine _____.
- Cel mai important lucru pe care l-am învățat în cadrul activității de grup a fost _____.
- Mi-a fost dificil să înțeleg _____.
- Ceea ce încep să învăț este _____.

O întrebare importantă care continuă șirul este: Cum pot aplica experiențele acumulate în cadrul trainingului în activitatea ulterioară sau în viața de zi cu zi?

Nu este exclus ca participanții să afirme că în viață lucrurile stau diferit și deci o aplicare a celor însușite nu este posibilă.

Ce ar fi fost dacă... sau Cum ar fi fost altfel

Următorul bloc de întrebări vine să consolideze procesul de învățare prin încurajarea participanților să speculeze, să facă presupuneri legate de activitate.

În primul rând, întrebați-i despre condițiile de derulare a activității:

- Rezultatele ar fi fost altele dacă ați fi avut la dispoziție mai mult timp?
- Ați fi interacționat altfel dacă ați fi fost premiați pentru îndeplinirea printre primii a sarcinii?

- Prezența unor evaluatori ar fi schimbat ceva?

În al doilea rând, interesați-vă dacă acum ar face ceva altfel decât au făcut-o în timpul activității. La moment, analizând demersul în scopul îmbunătățirii lui, cursanții ar putea fi mult mai autocritici.

Continuați cu întrebări privind regulile de respectat în cadrul activității:

- Cum am putea modifica regulile pentru a eficientiza activitatea?
- Ce concluzii putem desprinde din faptul că l-am lăsat pe X să încalce regulile?
- Ce reguli ar fi făcut simularea mai reală? etc.

Aceste întrebări pot genera descoperiri noi legate de procese și relații, ajutând cursanții să examineze strategii alternative de acțiune. Nu în zadar debriefarea se mai numește învățarea de după învățare.

Acordați debriefării un timp aproximativ egal cu cel alocat activității. Dacă la activitate au participat doar o parte dintre cursanți, obțineți răspunsuri mai întâi de la ei și apoi de la „observatori”.

De asemenea:

- Identificați deciziile luate și modul în care au fost luate.
- Scoateți în evidență și analizați rolurile interpretate.
- Construiți modele de informații, comportamente și atitudini.
- Clarificați situațiile problematice, conflictuale.
- Discutați despre comportamentele alternative.
- Creați un mediu prielnic exprimării libere a opiniilor, acceptării tuturor ideilor.
- Evitați atacurile la persoană.
- Fiți siguri că ați încheiat ciclul învățării și ajutați cursanții să planifice aplicarea celor învățate în viața reală.

Evaluarea la finalul modului de pre-formar

La sfârșitul modului de pre-formare, cursanții vor putea completa sesiuni de testare din cele care se practică la examenul teoretic pentru obținerea permisului de conducător auto și care sunt disponibile și online, cu titlu orientativ: <https://www.drpciv-teste.ro/> și un text practic pentru acordarea cretă a priorității în intersecție, în sensul giratoriu, respectând semnalizarea rutieră (pe jos sau pe bicicletă, dacă este posibil) însoțiți de formator.

De asemenea, pot fi concepute și diverse teste practice pentru cursanți, pe teren (spre exemplu, cum acorzi corect prioritate într-o intersecție, sens giratoriu, respectând semnalizarea, pe jos, pe bicicleta etc), însoțiți eventual, de formatorii lor.

Anexe: Instrumente de pedagogie activă

Formarea de competențe în modulul de pre-formare pentru obținerea permisului de conducere pentru a facilita învățarea ulterioară la școala de șoferi, poate avea loc folosind jocuri și instrumente de predare active, care îi implică nemijlocit pe participanți în planificarea și desfășurarea etapelor exercițiilor.

Anexa 1 - Scala Rosenberg a stimei de sine (Rosenberg, 1965)

Aceasta scala a fost elaborată inițial pentru a măsura sentimentul global al valorii personale și autoacceptării.

Scala cuprinde 10 itemi cu 4 posibilități de răspuns între total dezacord (1 punct) și total acord (4 puncte). Itemii 2,5,6,8,9 se cotează invers.

Scorurile pot fi cuprinse între 10 și 40; scorurile ridicate indică o stimă de sine scăzută. Coeficientul Cronbach = 0,89, raportat de autor, indică o bună consistență internă iar fidelitatea test-retest e cuprinsă în studiile autorului între 0,85 (la o săptămână interval) și 0,88 (la două săptămâni interval).

S-au semnalat corelații negative semnificative între nivelul stimei de sine și anxietate ($r = -0,64$) și între nivelul stimei de sine și depresie ($r = -0,54$). Corelații pozitive sunt raportate între nivelul stimei de sine și aspectul fizic ($r = 0,66$), abilități școlare ($r = 0,42$) și încredere socială ($r = 0,35$).

La cotearea rezultatelor se vor lua ca etalon valorile cuprinse între:

10-16 puncte - stimă de sine scăzută

17-33 puncte - stimă de sine medie

34-40 puncte - stimă de sine înaltă

Chestionar Stima de Sine

Chestionarul de mai jos își propune să vă ofere o indicație despre nivelul stimei dvs. de sine. Citiți cu atenție fiecare frază și răspundeți în cel mai scurt timp, marcând cu o steluță varianta care se apropie cel mai mult de punctul dvs. de vedere actual.

Notați cu 1 punct afirmațiile "deloc de acord" și cu 4 "total de acord".

Itemii 2, 5, 6, 8 și 9 se notează invers.

	Total de acord	De acord	Dezacord	Total dezacord
1. În general sunt mulțumit(ă) de mine				
2. Câteodată mă gândesc că nu valorez nimic				
3. Cred că am o serie de calități bune				
4. Sunt capabil(ă) să fac lucrurile la fel de bine ca ceilalți				
5. Simt că nu am în mine prea multe de care să fiu mândru (ă)				
6. Câteodată mă simt realmente inutil				
7. Mă gândesc că sunt un om de valoare, cel puțin la fel ca alte persoane				
8. Mi-ar plăcea să am mai mult respect față de mine însumi				
9. Ținând cont de toate, am tendința să cred că sunt un (o) ratat(ă)				
10. Am o părere pozitivă despre mine				

Anexa 2 - Chestionar valori & motivatie

Determinati în ce măsură următoarele afirmații va sunt caracteristice. Scrieți în dreapta fiecărei afirmații puncte

de la 0 la 4, după următoarea scară:

1 puncte - nu

2 puncte - mai degrabă nu 2 puncte - și da și nu

3 puncte - mai mult da

4 puncte - da:

- 1) Îmi plac sarcinile pe care le îndeplinesc de sine stătător, fără controlul și indicațiile cuiva
- 2) În viață merită să lupti pentru respect și apreciere din partea altora
- 3) Cel care câștigă mulți bani, este cu siguranță fericit
- 4) Îmi place să organizez lucrul altor oameni
- 5) Visez la aplauze și strigăte de „Bravo” la adresa mea
- 6) Îmi place să inventez noi soluții
- 7) Satisfacția mea este faptul că alți oameni sunt mulțumiți
- 8) Activitatea profesională trebuie să-i dea omului șanse de dezvoltare deplină a personalității
- 9) Viața familială este cea mai mare sursă de satisfacție
- 10) Aș vrea să fiu expert în profesia aleasă
- 11) Sunt „căpitanul corabiei mele”
- 12) Vreau ca familia și prietenii să recunoască importanța serviciului meu
- 13) Îmi plac lucrurile scumpe și de lux
- 14) Într-un grup, deseori sunt liderul
- 15) Activitatea mea profesională trebuie să-mi dea posibilități de avansare a carierei
- 16) Omul trebuie să fie creativ
- 17) Îmi place să organizez acțiuni de ajutorare a altor oameni
- 18) Talentele de la natură nu trebuie „îngropate”
- 19) Bunăstarea și siguranța familiei mele este un scop important pentru mine
- 20) Scopul de bază a omeniirii este dezvoltarea științei și tehnicii
- 21) Independența în lucru este foarte importantă pentru mine
- 22) Îmi place să îndeplinesc misiuni care se bucură de respect în societate
- 23) Cel mai important pentru mine este salariul
- 24) Prefer să conduc și să nu fiu condus
- 25) Vreau să mă urc în „vârf”
- 26) Întotdeauna caut soluții originale
- 27) Deseori mă implic în ajutorarea altora
- 28) În muncă trebuie să-mi dezvolt capacitățile ca persoană
- 29) Vreau să fiu important/a) în ochii familiei mele
- 30) Dacă mă interesează ceva, vreau să știu despre asta totul
- 31) Lucrul de sine stătător este mai interesant că lucrul în grup
- 32) În viață merită să capeți titluri profesionale
- 33) În primul rând vreau să nu fiu dependent financiar de altcineva

- 34) Mă descurc minunat cu rolul de lider al grupului
- 35) Principalul este să văd rezultatul muncii mele
- 36) Deseori încerc să soluționez probleme pe care alții nu le pot soluționa
- 37) Admir lucrul voluntarilor
- 38) Este foarte important să-mi realizez interesele personale
- 39) Eu pot să jertfesc activitatea profesională interesantă pentru o viață familială fericită
- 40) Îmi place să-mi îmbogățesc cunoștințele, să capăt informație nouă

Calculul rezultatelor: înscrieți punctele acordate alături de numărul întrebării, după aceea adunați punctele pe orizontală și înscrieți suma obținută în coloana „suma”.

A - Independența

B - Recunoaștere socială

V – Bani

G – Putere

D – Succes

E – Creație

J – Ajutor pentru alți oameni

Z – Dezvoltarea personalității

I – Viață familială

K – Cunoștințe

În funcție de punctajul obținut, cele mai importante valori ale persoanei sunt cele corespunzătoare primelor 5 poziții.

Anexa 3 - Exemple de exerciții la începutul sesiunilor de preformare pentru gestionarea stresului, încurajarea încrederii și colaborării în grup

O tehnică de formare a comunității de instruire ar putea avea trei obiective distincte, dar comasate:

1. Cunoașterea reciprocă a participanților și a formatorului;
 2. Memorarea numelor și a prenumelor;
 3. Trecerea în revistă a nivelului de pregătire a cursanților versus tematica trainingului.
- De exemplu: Tehnica Căutătorii de comori (variante: Găsește pe cineva care...; Vânătorii de capete), a cărei esență constă în identificarea colegilor la care se referă o afirmație

Algoritm

I. Formatorul explică regulile (sau le proiectează pe ecran) și fixează timpul rezervat activității.

II. Toți cursanții primesc câte o foaie cu tabelul de mai jos. Formatorul poate participa la această activitate de rând cu cursanții sau o poate monitoriza.

GĂSIȚI:

Persoana care lucrează liber în Excel. _____

Persoana care are adresă electronică. _____

Persoana care tastează cu ambele mâini. _____

Persoana care are cont în Facebook. _____

Persoana care cunoaște programul Word. _____

Persoana care operează liber în Skype. _____

III. Fiecare cursant poate discuta cu altul o singură dată.

IV. Circulând liber prin sală, se apropie de o persoană, se prezintă, alege o afirmație și întreabă: Aveți adresă electronică?//Operați liber în Skype?//Tastați cu ambele mâini?//Aveți cont în Facebook?//Cunoașteți programul Word?// Lucrați liber în Excel?

V. Notează pe fișă numele și prenumele celui care a răspuns pozitiv. Dacă are un răspuns negativ, merge mai departe și va trebui să caute alt coleg, până dă de cineva care va răspunde „Da”.

VI. După ce o persoană a răspuns la întrebarea sa, și el poate poate răspunde la o întrebare.

VII. Cursantul care a completat cele 6 linii libere cu numele unor colegi trece la loc.

VIII. La expirarea timpului, toți iau loc.

IX. Timp de câteva minute, formatorul citește rezultatele adunate (participanții pot lua o pauză) sau fiecare citește rezultatul său (Cu câți colegi ați comunicat? La câte întrebări aveți răspunsuri pozitive? La care dintre întrebări toți au identificat persoane care răspund „Da”? La care dintre întrebări a fost cel mai dificil de identificat o persoană care să răspundă „Da”? Cine nu a completat nici o linie?) și discută despre oportunitățile pe care le-a creat această formă de comunicare.

X. Paralel cu aceasta, dacă întrebările au fost formulate în strânsă legătură cu tematica trainingului, se conturează tabloul pregătirii inițiale a cursanților pentru tema respectivă (ca punct de plecare atunci când grupul nu este neapărat omogen și participanții sunt la prima lor întâlnire, între ei sau cu formatorul).

Dragonul

Grup: 10-20 cursanți, împartii în 3-4 echipe

Material: 3-4 sfori de înnodat în jurul taliei participanților

Durata: 15 minute

Formatorul împarte grupul în 3-4 echipe (de exemplu în cerc fiecare numără 1,2,3,4 până la ultimul și pe urmă cei care au zis 1 formează echipa 1 etc). Participanții din fiecare echipa se țin cu brațele întinse de umerii celui din față, ultimul din echipa își leagă coadă de dragon în jurul taliei.

Cel care este capul dragonului încearcă să prina coadă altui dragon și dacă reușește, cei doi dragoni se unesc.

Jocul continuă până când nu mai rămâne doar un, mare dragon "commun".

Popcorn

Grup: 10-20 participanți

Material: niciunul

Durata: 10 minute

Fiecare participant este un bob de porumb de floricele și sare prin sala de formare cu brațele lipite de corp. Dacă din greșeală sau intenționat floricelele de popcorn se ating ele trebuie să se țină de mâna și să sară în continuare împreună.

Jocul se termină când nu mai sunt floricele de popcorn singure , ci ele formează o singură mare aglomerație de floricele ce se țin de mâna.

Culori

Grup: 10-20 participanți

Material: niciunul

Durata: 15 minute

Formatorul anunță câte o culoare și participanții trebuie să atingă în sala de formare un obiect sau o haina a unui participant care are această culoare.

Ajutoarele

Grup: 10-20 cursanți, împărțiți în 2 echipe

Material: eșarfe de legat la ochi pentru 1/2 din grup

Durata: 15 minute

Formatorul împarte grupul în 2 echipe (orbii și ajutoarele). Orbii au ochii legați cu o eșarfă. Ajutoarele aleg în liniște câte un orb fără ca acesta să știe cine îl îndrumă.

Ajutoarele îi îndrumă pe orbi să depășească obstacole (scaune, mese etc) și să se deplaseze în sală de formare de la un capăt la altul.

Pe urmă rolurile se schimbă, cei care au fost ajutoare devin orbi și jocul se reia că prima dată.

Copacul și vântul

Grup: 10-20 cursanți, împărțiți în 3-4 echipe

Material: niciunul

Durata: 15 minute

Fiecare echipa formează un cerc în jurul unui participant care va fi copacul, plasat în mijlocul cercului, drept cu brațele lipite de corp.

Copacul închide ochii și se lasă să cadă drept pe spate încetișor și va fi prins de grup, care-l va "sufli" de la unul la altul și la sfârșit în replasează drept în mijlocul cercului înainte ca acesta să deschidă ochii.

Anexa 4 - Exemple de activități și exerciții de integrat în sesiunile de curs

1. Prim ajutor (protejare, alertare și salvare)

Pot fi utilizate exerciții precum: <https://www.topquizz.com/quiz/Examen-permis-de-conduire-2018-Questions-1er-secours-143958> sau exerciții/imagini video: <https://www.youtube.com/watch?v=hgv1vXEzka8>

2. Cum urci și cum cobori din autoturism, cum adopți poziția la volan.

Formarea de abilități: Știți cum să deschideți, să închideți și să intrați în mașină? Formatorul folosește imagini, videoclipuri și apoi un autovehicul real pentru a explica cursanților cum să se așeze corect într-o mașină (scaun, oglinzi, reglaje ale centurii de siguranță) și cum să folosească caracteristicile mașinii: ștergătoare de parbriz, lumini, manometru apă /ulei etc)

3. Mecanică și echipamente (întreținere și reparații)

Cursanții înțeleg funcționarea mașinii și descoperă manipularea sau acționarea principalelor comenzi: formatorul folosește imagini, videoclipuri și apoi un vehicul real pentru a explica cursanților cum să facă întreținerea de bază și depanarea.

4. Siguranța pasagerilor și a vehiculelor (instalarea pasagerilor, echipamente pentru ei – centuri de siguranță, scaunul pentru copil etc)

Rugați cursanții să ghicească ce înseamnă abrevierile din noile sisteme de asistență a șoferului și cereți-i să joace jocuri de cuvinte cu abrevierile:

Mijloace de frânare de urgență. Echipamentul de siguranță a frânelor îl ajută pe șofer să frâneze mai eficient în fața unui pericol iminent. Găsim acolo:

- ABS: sistem de frânare antiblocare
- AFU: Asistență la frânarea de urgență
- ESP: Program electronic de stabilitate

5. Mijloace de conducere

Denumită ADAS (Advanced Driver Assistance), această asistență include mai multe dispozitive de siguranță activă. Iată câteva, de exemplu:

- ADS: reglarea vitezei
- DST: detectarea lipsei de aderență la drum
- AFL: detector de trecere a liniei

6. (eco-mobilitate și eco-conduită)

Verificați înțelegerea vocabularului conducerii defensive și a condusului ecologic: rugați cursanții să facă o listă în tema abordată cu cuvintele pe care nu le înțeleg în grupuri de 3-5 persoane, apoi traduceți/explicați în termeni mai apropiați de nivelul lor de înțelegere de fiecare dată când se abordează subiectul respectiv.

Exemple de cuvinte care pot fi problematice: Interior, Acvaplanare, Eco-mobilitate, Conduc ecologic, Amortizoare, Bujii.

7. Abilități și competențe

Participanții învață să își planifice un drum/o călătorie, pe internet, cu o hartă, utilizând o aplicație mobilă precum Google maps, Mappy, Viamichelein, Waze etc. Ei învață, de asemenea să facă și calculele de timp și costuri de deplasare corespunzătoare.

8. Brainstorming tematic.

Se pleacă de la cunoștințele cursanților, pentru a se identifica dificultățile de învățare și lacunele, dar și pentru a putea corecta prejudecățile, falsele cunoștințe etc

Acest instrument poate fi folosit pentru toate tematicile din codul rutier: practic formatorul anunța tema sesiunii de formare și notează la tablă / pe flipchart tot ce spun cursanții despre tematică dată, organizând ce este corect, ce trebuie explicat și ce este greșit în coloane diferite. Explicarea tematicii se va face plecând de la ce au spus cursanții pentru a-și consolida cunoștințele.

Exemplu de brainstorming pe o tematică din codul rutier: "Traversarea zonelor de risc și periculoase": formatorul pune întrebarea "Ce trebuie să facem / ce este interzis când conducem pe rute sinuoase și înguste / când trecem printr-un tunel / într-o zona de șantier / la trecerea la nivel cu o cale ferată / când circulăm în jurul tramvaielor / în pantă periculoasă / când sunt obstacole naturale?" și notează pe tablă în 3 coloane diferite răspunsurile corecte, discutabile și incorecte ale cursanților, formatorul da explicațiile necesare plecând de la cunoștințele cursanților.

9. Jocurile de cărți

Formatorul printează și plastifică cartonase cu afirmații adevărate, false sau discutabile din tematicile codului rutier, distribuie câte 5 cărți fiecărui cursant și cere fiecărui cursant să vină în față și să pună pe o masă cartonasele cu afirmații adevărate, într-altă coloană cartonasele cu afirmații false și în alta coloană cele care sunt discutabile, și să explice fiecare răspuns.

Cartonasele permit și celor mai timizi să participe din plin, pentru că oricum toți cursanții vor face acest exercițiu pe rând.

10. » Imaginile « căutați eroarea »

Formatorul printează fișe cu imagini (de pe internet de exemplu) în funcție de tematica aleasă din codul rutier și cere cursanților să identifice infracțiunile sau greselile cu privire la regulile din codul rutier și să explice răspunsul lor.

Cateva exemple de imagini:

11. Abacul lui Régnier.

Exercițiu util pentru a evalua riscurile, a învăța mai ușor sancțiunile etc. Formatorul scrie pe tabla 5 afirmații din tematica zilei și solicită cursanților să le claseze; fiecare la rând, are 5 jetoane plastificate cu magnet roșii, galbene, verzi pe care le pune în coloana cu numele sau la tabla, explicând cu argumente răspunsurile.

Pe baza rezultatelor grupului, formatorul poate recadra și confirma sau completa cunoștințele cursanților.

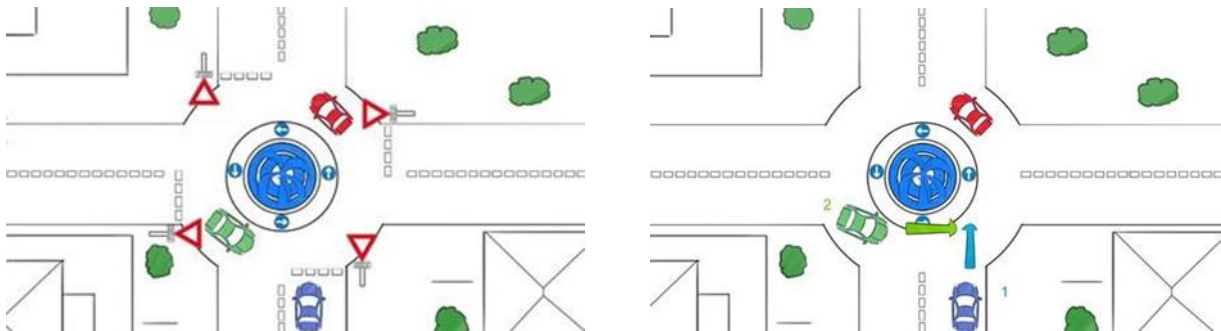
	cursant 1	cursant 2	cursant 3
afirmația 1	●	●	●
afirmația 2	●	●	●
afirmația 3	●	●	●
afirmația 4	●	●	●
afirmația 5	●	●	●

12. Ieșirile exploratorii / observarea situațiilor reale cu bicicletă sau pe jos

Activitate desfășurată împreună cu formatorul și întregul grup pentru a observa regulile de circulație mai complicate: de exemplu compararea unui sens giratoriu cu o intersecție cu semafoare și cu un rond/ intersecție fără semafoare. Formatorul explică mai întâi pe teren

teoria, dând exemple concrete ce se pot observa direct în situația respectivă. La întoarcerea în sala de formare, formatorul va face comparație între observațiile din teren și imagini foto sau video, cu care se vor întâlni în teste de la școală auto sau de la examenul teoretic.

Exemple:

A. sens giratiu B. rond

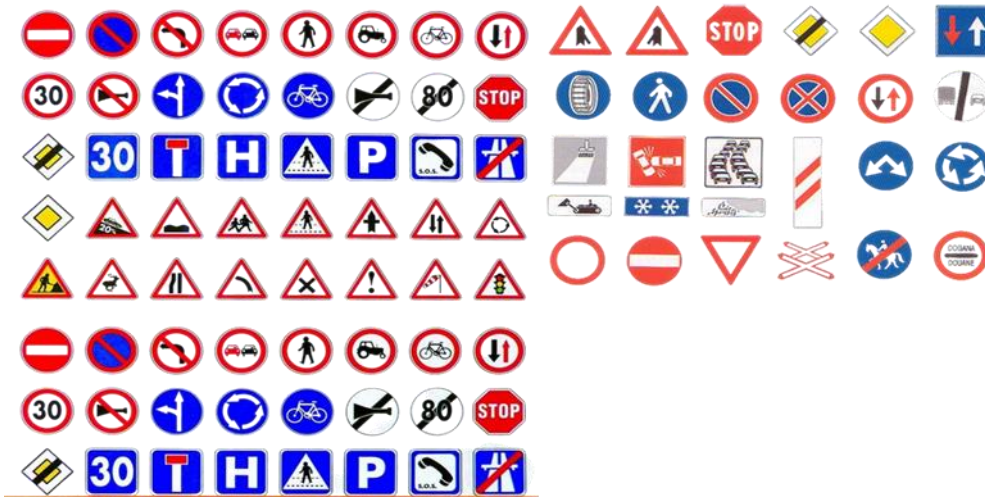
13. Matricea GDE - Goals for Drivers' Education

Utilă pentru a facilita dobândirea competențelor (<https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01670583/document>): Formarea la școală auto și examenul teoretic pentru obținerea permisului de conducere se situează în general la nivelul 1 și 2 din matricea GDE, de aceea formatorul se va concentra la nivelul pre-formării pe nivelul 3 și 4 , folosind matricea GDE pentru a realiza o evaluare continuă pe tot parcursul pre- formării și pentru a structura dobândirea de competențe de către cursanți.

	Competențe și cunoștințe	Factori de creștere a riscului	Autoevaluare
Proiect de viață și aptitudini	Valori, stil de comportament	Personalitate și comportament, presiunea anturajului, abuzul de substanțe	Controlul impulsurilor, stil de viață, valori
Obiective și context al condusului	Constrângeri, presiuni sociale	Scopul condusului (de a avea permis)	Planificarea deplasărilor
Gestionarea situațiilor din trafic	Cunoașterea regulilor, adaptarea vitezei, semnalizare, marjă de siguranță	Viteza inadecvată, nerespectarea regulilor, condiții de trafic dificile	Percepția asupra riscurilor
Manipularea vehiculului	Manipularea, caracteristicile și aderența vehiculului	Lipsa de control asupra vehiculului	Conducerea vehiculului în situații periculoase

14. Exemplu de activitate:

Circulația rutieră: indicatoare, intersecții, depășirea, oprirea și staționarea – Instrument: joc de cărți: se fac cartonase plastificate cu denumirea categoriilor de indicatoare (de distanță, de avertizare, de onlignaren de interdicere etc) și cartonase cu indicatoarele dar doar cu desenele/imaginile fără explicații,

Formatorul pune cartonasele cu categorii pe o masă, distribuie fiecărui cursant 5 cartonase cu imagini de indicatoare și-i invită pe rând să pună cartonasele cu imagini în coloana corespunzătoare categoriei și să explice ce reprezintă fiecare imagine.

INDICATOARE RUTIERE

INDICATOARE DE AVERTIZARE

INDICATOARE DE PRIORITY

INDICATOARE DE REGLEMENTARE

INDICATOARE DE INTERZICERE SAU RESTRICTIE

INDICATOARE DE OBLIGARE

15. Exemplu de activitate:

Formatorul folosește cartonașele cu indicatoarele de prioritate, de obligare și de interzicere pentru a organiza o căutare de comori în cartier: cursanții care au identificat în cartier 5 indicatoare din cele 20-25 propuse de formator la începutul jocului câștigă! Atenție, indicatorul se contabilizează pentru cel care a semnalat primul cu voce tare!

16. Exemplu de activitate:

Pe calculatoare, pe tablete sau pe telefoane participanții "se joacă" pe aplicații mobile pentru învățarea semnalizării rutiere:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=oiz.labs.quiz.signalisation&hl=fr&gl=US>

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.tomberon.invatasemneledecirculatie&hl=ro>

Anexa 5 - Metode și tehnici utilizate în instruirea adulților

Fiecare dintre formatori este încurajat să aleagă din lista de mai jos (ce poate fi completată și adăugată) în funcție de dorința, experiența și stilul propriu de predare și, mai ales, de persoanelor cărora se adresează, unul sau mai multe dintre instrumentele, tehnicile, exercițiile și activitățile practice din cele prezentate.

1. Studiu de caz

- a. Definire - prezentarea, analiza detaliată și discuția unei situații reale sau fictive, relevantă pentru problemele grupului;
- b. Utilitate în învățare - pe baza analizei unei situații reale sau fictive, membrii grupului învață mai multe despre:
 - particularitățile unui anumit tip de situație (dacă se prezintă o situație de conflict, participanții pot vedea și înțelege care sunt particularitățile unei situații de conflict);
 - problema sau dificultatea cu care se confruntă; - moduri prin care poate fi abordată și rezolvată un anumit tip de situație;
 - modalități de interacțiune în cadrul grupului pentru generarea unor soluții.

2. Brainstorming

- a. Definire - generarea a cât mai multor idei legate de un anumit aspect, de către cât mai mulți membri ai grupului. Principiile fundamentale ale brainstorming-ului sunt:
 - orice persoană este capabilă să producă idei. În această formă de lucru cu grupul este important să încurajăm toți participanții să formuleze cât mai multe idei, soluții;
 - cantitatea stimulează calitatea. Cu cât se generează mai multe idei, de cât mai mulți participanți, cu atât mai reușită va fi sesiunea de brainstorming;
 - Utilitate în învățare - sunt generate cât mai multe idei, soluții, moduri de a asimila o situație pentru a:
 - înțelege cât mai bine acea situație;
 - avea o bază mare de soluții, idei pentru abordarea situației;
 - implica toți membrii grupului în acest proces.

3. Joc de rol

- a. Definire - punerea „în scenă” de către două sau mai multe persoane a unui joc legat de tema trainingului;
- b. Utilitate în învățare
 - oferă ocazia participanților să înțeleagă consecințele acțiunilor lor asupra altor persoane:

- oferă ocazia participanților de a înțelege cum se simt și cum reacționează oameni diferiți în aceeași situație;
- asigură un cadru securizat, în care participanții pot să discute despre anumite dificultăți personale, pe care le consideră, în general, ca fiind dificil de abordat;
- participanții pot înțelege că există mai multe modalități de a aborda și soluționa o situație.

4. Demonstrație

a. Definiție - prezentarea și exersarea pas cu pas a unei tehnici, deprinderi prin care se poate face un lucru;

b. Utilitate în învățare - învățarea unei anumite deprinderi sau tehnici de lucru; exersarea pas cu pas a deprinderii/tehnicii de lucru de către participanți.

5. Simulare

a. Definiție - execuția unei sarcini corelate muncii în cadrul trainingului;

b. Utilitate în învățare - îi ajută pe participanți să învețe cum se face un lucru în mod „pe viu”, fără a-și face griji în legătură cu eventuale greșeli ce pot apărea în timpul execuției; este un mod eficient de a aplica cunoștințe, de a învăța noi deprinderi și de a analiza dificultăți în cadrul unei situații reale de muncă.

6. Lucrul în grupuri mici

a. Definiție - un tip de activitate care permite participanților să facă schimb de experiențe și idei pentru a rezolva o problemă;

b. Utilitate în învățare

- participanții au ocazia de a învăța din experiențele celorlalți membri ai grupului;
- promovează munca în echipă;
- ajută la formarea unor abilități de soluționare a problemelor;
- acordă membrilor grupului o responsabilitate mai mare în găsirea unei soluții.

7. Prezentarea teoretică

a. Definiție - este o activitatea realizată de un specialist, care prezintă grupului informații teoretice despre un anumit subiect. Prezentarea teoretică a unui material implică în mod diferit grupul. Astfel, există prezentări teoretice în care grupul este numai o audiență pasivă, care primește informațiile. Există însă și prezentări interactive ale materialului, în care grupul poate interveni cu întrebări și este provocat să răspundă la întrebări;

b. Utilitate în învățare - informează participanții cu privire la aspectele teoretice legate de un anumit subiect; asigură o sinteză, o trecere în revistă a unor materiale teoretice.

8. Lucrul individual

O formă de activitate ce poate fi folosită de facilitator când e necesar să se afle opinia, atitudinea fiecărui participant față de un eveniment, subiect sau problemă.

Utilizarea lucrului individual permite:

- sporirea gradului de implicare a fiecărui participant;
- încurajarea participanților în sensul împărtășirii ideilor;
- ascultarea cu respect a unor opinii diferite;
- sporirea încrederii participanților în forțele proprii și conștientizarea valorii ideilor și opiniilor susținute de ei.

Notă: nu se recomandă utilizarea frecventă a acestei forme de lucru, întrucât participanții se pot plictisi. După lucrul individual, facilitatorul trebuie neapărat să pună în aplicare o metodă interactivă de lucru.

9. Exerciții de încălzire

Exercițiile de încălzire sunt folosite pentru a da participanților posibilitatea să se implice mai ușor în activitate sau să-și recupereze resursele interne după anumite activități mai dificile. Este de asemenea utilizată pentru sporirea atenției, alteleori poate să completeze acțiunile din faza de evocare a activității. În literatura de specialitate, aceste exerciții se mai numesc exerciții de spargere a gheții, ce mai au și scopul sporirii nivelului de autoapreciere, a climatului psihologic pozitiv și a sentimentului de susținere reciprocă.

Notă: nu se recomandă folosirea excesivă a exercițiilor de acest tip. Ele trebuie să corespundă vârstei și specificului participanților.

Bibliografie și resurse online

Informații despre mobilitate

1. Guide Pour La Formation Des Automobilistes, 2003,
http://www.educationroutiere.fr/images/stories/Divers_non_proteges/Guide_pour_la_formation_des_automobilistes.pdf
2. Memorandum pour une Mobilité Inclusive en Wallonie, 2019
https://www.caips.be/images/caips/documents/Actions/Permis_de_conduire/Memorandum_2019.pdf
3. Mobiliy and Transport, Road Safety,
https://ec.europa.eu/transport/road_safety/specialist/knowledge/young/countermeasures/content_of_training_best_practice_en
4. Livret Mobilite, <http://www.chantierecole.org/IMG/pdf/livret-mobilite.pdf>
<http://mobilite.wallonie.be/home.html>

Legislație, bibliografie, aplicații și jocuri online pentru a învăța codul rutier și mobilitatea în general

5. Legea privind Economia Socială;
http://www.proactiv-org.ro/files/grupurile_vulnerabile_si_economia_sociala.pdf
6. Codul Rutier, Semne de Circulație, <https://www.codrutier.ro/semne-de-circulatie>
7. Chestionare auto, <https://www.odat.ro/chestionare-auto-drpciv/>
8. Cours théorique en ligne gratuit avec des explications audio-video 3D
<https://www.scoalarutiera.ro/curs-legislatie/codul-rutier>
9. Des video sur les cours théoriques expliqués
<https://www.youtube.com/channel/UCvdUYTRW72hT-yBSzxZfN7A>
10. Codul Rutier 2021. OG 195/2002, actualizata 2021-
Sursa: EuroAvocatura.ro, Codul Rutier 2021. OG 195/2002, actualizata 2021,
Publicare la data de 27 Dec 2020, Coordonator avocat Marius-Catalin Predut, titular
MCP Cabinet avocați.
11. Manualul de bune practici, realizat în cadrul proiectului „SOCIAL – Inițiativa
Multiregională pentru Dezvoltarea Economiei Sociale și ocuparea persoanelor

vulnerabile” - ID 144367, implementat la nivelul regiunilor SV si SE de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Olt.

12. Revista Consens Nr.8/2015 - Analiza grupuri vulnerabile și vulnerabilitatea Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Covasna;
13. Ardeleanu C. Educația adulților. Reșița: Neutrino, 2007.
14. Brezeanu I. Ghid pentru formarea formatorilor. Galați: Academica, 2001.
15. Sava S. Educația adulților. București: Polirom, 2007.
16. Invata semnele de circulatie, aplicație mobilă,
<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.tomberon.invasemneledecirculatie&hl=ro>
17. Permis de Conduire, <https://www.autosecurite.be/permis-de-conduire/>
18. En voiture Simone sur IOS et Android [http://www.testcodedelaroute.com/FR/BERoute-jeu video en français pour apprendre la mobilité](http://www.testcodedelaroute.com/FR/BERoute-jeu%20video%20en%20fran%C3%A7ais%20pour%20apprendre%20la%20mobilit%C3%A9) <http://www.enroute-lejeu.com/quiz/#/promo>
19. La vitesse excessive, <https://www.ottocoach.be/fr/la-vitesse-excessive>
20. Mon auto-école à la maison, canal video,
https://www.youtube.com/channel/UCwn_r0JN4cEUo66R03uddww/featured?app=desktop
21. GDE MATRIX- Goals for Drivers' Education pentru a facilita dobândirea competențelor (<https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01670583/document>)
22. Tools to download and re-use on the Portail Mobilité Wallon :
<http://mobilite.wallonie.be/home.html>
23. YouMove - <https://you-move.eu/>
24. The Personal Workbook for Breaking the Chain of Low Self-Esteem A Proven Program of Recovery from LSE - Marilyn Sorensen
25. The Self – Esteem Workbook - Glenn R. Schiraldi
26. 104 Activities That Build Self-Esteem, Teamwork, Communication, Anger Management, Self-Discovery, Coping Skills - Jones Alanna

Fédération CAIPS

Federația CAIPS reunește 90 de asociații non-profit, companii fără scop lucrativ valone și CPACS, cu activitate în domeniul integrării socio-profesionale și al economiei sociale. CAIPS a creat în 2017 Consorțiul „Mobilitate pentru toți”, o platformă informală de colaborare care reunește diverse rețele de operatori specializați în sprijinirea persoanelor vulnerabile pentru a lucra la problema mobilității pentru publicul lor.

Rue du Pont, 24 | 4540 Amay Belgique | Tel. +32 4 337 89 64 | Info@caips.be

Ateliere Fără Frontiere

Ateliere Fără Frontiere (AFF) este o întreprindere socială de integrare prin economia socială și solidară a persoanelor excluse și marginalizate. Asociația are trei linii de activitate: Reconect (colectare, reutilizare și reciclare a echipamentelor informatice), Remesh (confeccionarea de plase și accesorii din bannere și meshuri publicitare) și Bio&Co (fermă ecologică, producție și distribuție de legume organice în circuit scurte, compostare și evitarea risipei alimentare). Ateliere Fără Frontiere (AFF) este cofondator și prezidează RISE România, Rețeaua Română a Întreprinderilor Sociale de Inserție

Șos. Olteniței nr. 105 (INTEC) | București, sector 4 | Tel. +40 314 259 010 | contact@atelierefarafrontiere.ro

Mob'In France

Federația Mob'In France reunește cele 13 rețele regionale cu același nume, care la rândul lor reunesc sub egida Mob'In sute de actori din Franța care lucrează pentru o mobilitate incluzivă. Platforme de mobilitate, companii de închiriere solidară, școli de conducere asociative, garaje sociale, transport la cerere: Mob'In însumează mai mult de 150 de operatori care acționează și inovează zilnic pentru a elimina obstacolele legate de lipsa de mobilitate a celor mai vulnerabile grupuri. Împreună dezvoltă practici și know-how, în vederea realizării echității serviciilor pe teritoriile lor, cu scopul de a promova integrarea socială și profesională a tuturor.

119, rue DAMREMONT | 75018 PARIS | Tel. +33 1 48 07 52 10 | contact@mobin-solutions.fr

Mob'In Europe

Proiect transnational pentru mobilitatea grupurilor vulnerabile

Proiectul Mob'In Europe își propune să pună bazele unei oferte de formare în domeniul mobilității și conducerii auto, adaptată nevoilor și resurselor persoanelor defavorizate. Este susținut de un parteneriat transnațional între trei organizații:

- CAIPS, federația valonă a operatorilor de integrare socială și profesională
- Mob'In Franța, rețeaua franceză de operatori de mobilitate
- Ateliere Fără Frontiere, asociație fondatoare a RISE România, Rețeaua Română de Întreprinderi de Integrare Socială

Partenerii au implementat acțiuni transnaționale și au dezvoltat instrumente în patru domenii:

- Recomandări de politici privind mobilitatea incluzivă
- Instrumente și metode de diagnosticare a mobilității pentru sectorul de integrare socio-profesională
- Resurse pentru formare în mobilitate pentru grupuri vulnerabile din punct de vedere social, financiar și profesional
- Pregătirea prealabilă a permisului de conducere teoretic al grupurilor vulnerabile din punct de vedere social și profesional

Cofinancé par le programme Erasmus+ de l'Union européenne

Cofinanțat prin
programul Erasmus+
al Uniunii Europene

The "Mob'In Europe" project is funded by the European Union within the framework of the ERASMUS + program "Strategic Partnerships for Education and Training of Adults".

<https://www.mobineurope.eu/>